

KOMPAS ZWOLLE

INCLUSIEF UITVOERINGSAGENDA

Experimenteel, Creatief en Ondernemend de brede welvaart vergroten.

WAAROM DIT KOMPAS?

De regio Zwolle wil zich landelijk onderscheiden met een economische schaa­lsprong die heel Noord- en Oost-Nederland ten goede komt. Zwolle wil samen met Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven de economische hoofdstructuur van Nederland vormen en de driehoek die nu door de Mainports Amsterdam en Rotterdam en de Brainport Eindhoven wordt gevormd, ombuigen tot een vierkant. Regio Zwolle fungeert hierbij als schakel tussen Randstad en Noord- en Oost-Nederland. En als motor voor de ontwikkeling van nieuwe, duurzame en toekomstbestendige waardeketens die bijdragen aan een bredere welvaart van Noord- en Oost-Nederland. De stad Zwolle functioneert hierin als vliegwiel voor de gehele regio. Zwolle is het kloppend hart van de regio en is het middelpunt van kennis, onderwijs en cultuur.

Dit Kompas beschrijft hoe de stad Zwolle zichzelf gaat profileren en manifeste­ren als een toekomstbestendige en economische topstad. We gaan daarbij uit van de brede definitie van economie. We richten ons op het verbeteren van de bereikbaarheid met andere steden, in combinatie met het bieden van een pretti­ge omgeving om te wonen, werken en recreëren. Dit moet leiden tot een betere leefomgeving voor huidige én toekomstige inwoners van Zwolle. Het Kompas omarmt de ambities uit beleidsdocumenten zoals het Economisch Perspectief, de Strategische Agenda Spoorzone Zwolle, de Woonvisie en de Omgevingsvisie en geeft er richting aan vanuit de ambitie om een ongekende schaa­lsprong van Zwolle mogelijk te maken. Het Kompas beschrijft de kracht en het ‘DNA’ van Zwolle, de trends die we zien in de wereld om ons heen, de kansen die we zien, de ambitie die we stellen, de doelgroepen die we willen bereiken, de projecten waarop we ons richten en de wijze waarop we de uitvoering gaan organiseren.

INHOUDSOPGAVE

ESSENTIE	6
ZWOLLE: EEN RIJKE HISTORIE	10
DE POSITIE VAN ZWOLLE	12
HET ZWOLSE ECO-SYSTEEM	14
DE WERELD OM ONS HEEN	16
KANSEN VOOR ZWOLLE	18
DOELGROEPEN	20
OPGAVE	24
AMBITIE	26
‘ECO’-STAD VAN DE TOEKOMST	32
ORGANISATIE	36
CALL TO ACTION	37
BIJLAGE: UITVOERINGSAGENDA	39

ESSENTIE

Experimenteel, creatief en ondernemend de stad vernieuwen

Zwolle heeft een rijk handelsverleden dat gezorgd heeft voor economische voor-
spoed en een internationaal sterke handelspositie. Het experimentele, creatieve en ondernemende karakter van de stad is overal in Zwolle voelbaar en zichtbaar. Die eigenschappen willen we aanspreken om de vernieuwing van onze stad en economie vorm te geven. En dat is nodig, want de wereld om ons heen verandert razendsnel. Zwolle wil daarin vooroplopen. We willen nieuwe oplossingen ontwikkelen voor een leefbare stad, waar mensen bewuste keuzes kunnen maken en waar we met gebruikmaking van de mogelijkheden die technologie ons biedt, met lef en ondernemerschap de nieuwe economie in stappen. Zo wordt Zwolle de motor voor het realiseren van onze ambitie om de vierde economische regio van Nederland te worden.

Een aantrekkelijke stad voor kenniswerkers, pioniers en studenten

Om die ambitie te realiseren, richten we ons op een aantal doelgroepen die kunnen meebouwen aan het zich ontwikkelende Zwolse profiel. We richten ons specifiek op jonge, creatieve mensen; trendsetten-
de innovators en early adopters met interesse in technologie en cultuur. Hoogopgeleide kenniswerkers, jonge pioniers en studenten. Zij kunnen onze topsectoren verder vernieuwen en toekomstbestendiger maken. Om hen te bereiken, moeten

we de stad verder verlevendigen en het aanbod in voorzieningen verbreden. Beter culturele belevenissen, meer creatieve en experimentele woonvormen, bewuste keuzes op het gebied van klimaat. We willen werken aan een toekomst met een extreem gezond klimaat om te wonen, te werken en te recreëren. We moeten ons nu al gedragen alsof het 2030 is door dat in vooruitstrevende projecten tot uitdrukking laten komen.

Ondernemende en innovatieve stad

Zwolle is in die nabije toekomst - nog meer dan nu - een dynamische economische groeibriljant. De stad blinkt uit in een aantal toekomstbepalende sectoren. Op het gebied van e-commerce en ICT, sectoren die gedijen bij de razendsnelle digitalisering, is Zwolle een (inter)nationale hub. Dat geldt ook voor de innovatieve zorg en de creatieve en slimme (maak-) industrie. Bovendien is de stad een motor voor de ontwikkeling van nieuwe, vooruitstrevende logistieke ketens. Met haar aanbod op het gebied van werken, is er uitdagend werk voor iedereen in Zwolle en is Zwolle een magneet voor nieuw talent. Dat wordt versterkt doordat Zwolle ook een unieke stad is om te wonen en te recreëren.

Experimenteel en creatief aanbod

Zwolle wordt een stad waarin we wonen in een nieuw soort klimaatbestendige en gezonde woonomgeving, bestaande uit levensloopbestendige, duurzame en

Bron: Beeldbank MarketingOost; Gijs Versteeg Fotografie

flexibele woonconcepten in gemengde woonlandschappen, die voor meer groepen bereikbaar en betaalbaar worden. De woningbouw vindt plaats op basis van bio-based materialen, die door geïndustrialiseerde en gedigitaliseerde productieprocessen niet alleen minder CO2 uitstoten, maar zelfs bijdragen aan de opslag van CO2. De woningen worden omgeven door een groene buitenruimte die meer ruimte biedt voor ontmoeting en beweging, sport en spel en die naadloos overloopt in de parken en omliggende natuurgebieden. De wijken kennen betere voorzieningen, waaronder inspirerende werkhubs en koffietentjes. En er is een uitgebreid aanbod van avontuurlijke en innovatieve activiteiten. Zwolle kent

gewaagde en onderscheidende architectuur, street art, hippe horecaconcepten en overnachtingsmogelijkheden, en een breed aanbod van muziek en andere uitingen van kunst en cultuur. Dat alles is geen beeld van de verre toekomst, het is het perspectief voor het komende decennium.

Call to action

Dit Kompas is een open uitnodiging aan iedereen die een bijdrage kan en wil leveren aan het versterken van het profiel van de stad Zwolle, wat bijdraagt aan de realisatie van de regionale ambitie: de vierde economische regio van Nederland worden.

KOMPAS ZWOLLE

DOELGROEPEN

Studenten

- Betaalbare woning (kamer)
- Bijverdienen in de horeca/retail
- Levendige, gezellige stad

Kenniswerkers

- Stijlvol pand in stedelijk gebied
- Ambitieuze met goed betaalde baan
- Kunst, cultuur en natuur

Pioniers

- Experimenteel wonen (community)
- Flexibiliteit en vrijheid
- Alternatief, kleinschalig en cultureel

Huidige bewoners

- Kwalitatief en klimaatbestendig wonen
- Elkaar gunnen en samenwerken
- Familiebedrijven en ondernemersgeest

ECO-SYSTEEM

EXPERIMENTEEL

Innovatiekracht heeft de stad gemaakt tot wat het is. Zwolle durft. Of het nou gaat om klimaatbestendig bouwen, innovatie in de zorg, digitalisering van het stedelijk weefsel of vormgeven aan gedurfde samenwerkingen, Zwolle doet het. En dat blijven we doen!

CREATIEF

Zwolle is een creatieve stad. De stad wemelt van kunstenaars, creatieve vormgevers en ontwikkelaars. Naar de toekomst toe willen we deze kwaliteit uitvergrooten en inzetten voor de vernieuwing van de stad. In creatieve samenwerkingsvormen willen we met creatieve clusters werken maken van creatieve technologieën en nieuwe oplossingen voor urgente maatschappelijke uitdagingen.

ONDERNEMEND

Ondernemerschap heeft Zwolle tot een bloeiende en vooruitstrevende stad gemaakt. De handelsgeest is overal in de stad voelbaar en de gevolgen ervan zijn zichtbaar in de rijkdom van de stad. Met die ondernemersmentaliteit willen we in nauwe samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven werken aan duurzame groei.

WONEN

WERKEN

VRIJE TIJD

“EXPERIMENTEEL, CREATIEF EN ONDERNEMEND DE BREDE WELVAART VERGROTEN”

ZWOLLE: EEN RIJKE HISTORIE

Hanzestad Zwolle

Zwolle heeft een rijke historie. De nederzetting Zwolle is ontstaan in de vroege middeleeuwen op een dekzandrug, tussen de IJssel en de Overijsselse Vecht en langs de rivier de Aa. Een hooggelegen bewoonbare plek in een moeras werd toendertijd 'suolle' genoemd, vandaar de naam Zwolle. Door de gunstige geografische ligging, werd de stad een logistieke toegangspoort naar Duitsland en de Oostzee, waardoor het koopmanschap floreerde. De ligging aan het water is in de geschiedenis zeer bepalend geweest voor de identiteit van Zwolle. De strijd tegen het water is altijd zichtbaar en voelbaar geweest in de stad en de ligging aan het water stond garant voor ontmoeting en handelsgeest. Samen met andere steden gelegen aan de IJssel sloot Zwolle een samenwerkingsverband; het Hanzeverbond, tot op de dag van vandaag een belangrijke aanjager voor de handel in Nederland. Samenwerking en ondernemerschap in de genen

Het Hanzeverbond zorgde voor economische voorspoed en een internationaal sterke handelspositie voor Zwolle. Door de grootschalige samenwerking konden kooplieden uit de Hanzesteden veilig reizen, op grote schaal inkopen en kosten drukken. Daarbij konden ze hun politieke krachten bundelen om weerwoord te geven aan plaatselijke autoriteiten, zoals bisschoppen en landheren. Van oudsher zit de wil om samen te werken en de handelsgeest dus al in het DNA van deze stad.

Dat deze samenwerking historisch is, maakt het nog niet achterhaald. 'Samen sta je sterker' is een nog altijd relevante leus. Daarom werkt de stad nauw samen met de regio en stimuleren we samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties om slagkracht te organiseren en nóg beter te presteren. De stad wil zich met haar ondernemende en creatieve DNA onderscheiden als economische top hub in Nederland!

Bron: Beeldbank MarketingOost

**“ZWOLLE PLAATST HET
HANZEVERLEDEN IN EEN
TOEKOMSTPERSPECTIEF;
ARBEIDSETHOS MET HET LEF
OM TE GAAN VOOR
VERNIEUWING EN INNOVATIE”**

DE POSITIE VAN ZWOLLE

Zwolle is geografisch gezien gunstig gepositioneerd en ligt op een knooppunt van vervoersmogelijkheden. Zwolle is gelegen aan de IJssel en het Zwarte Water, heeft met CS Zwolle het tweede spoorknooppunt van Nederland en vormt een poort naar het Noorden en Zuiden door de A28. Hierdoor vervult Zwolle een belangrijke vervoers- en verkeersfunctie op regionaal, nationaal en Europees niveau. Zwolle is de hoofdstad van Overijssel en vormt in de regio het belangrijkste knooppunt van regionale trein-, bus- en waterverbindingen. Nationaal gezien vormt Zwolle het vierde punt in de ‘verstedelijkte driehoek’ Amsterdam-Rotterdam-Eindhoven-Zwolle waarmee de stad de hoofdstructuur van Nederland afmaakt en als zogenaamde ‘gateway’ naar Noordoost-Nederland fungeert. Met de trein ben je binnen een uur in Leeuwarden of Groningen en net zo snel bereik je met de Hanzelijn Schiphol of Amsterdam. Dit maakt Zwolle een aantrekkelijke vestigingsstad, zowel voor bedrijven als bewoners; dienstencentra vestigen zich graag in Zwolle en het wordt een steeds populairdere woonstad. Ook wordt de positie van Zwolle Europees gezien belangrijker als schakel tussen de Randstad en Midden- en Noord-Europa. Zo ligt Zwolle centraal op de route naar Scandinavië en Duitsland. En met name Duitsland is voor Nederland van groot belang. Het Nederlands-Duitse handels-

volume is één van de grootste ter wereld (circa 189,4 miljard euro in 2018, volgens Destatis) en voor Nederland is Duitsland handelspartner nummer één, zowel qua uitvoer als qua invoer. Beide landen profiteren zeer sterk van deze ‘Nachbarschaft’, die in het bijzonder voelbaar is in en van belang is voor de grensregio’s. Dit zien we terug in de handelscijfers van Regio Zwolle (2018). Het grootste deel van de goederenexport van Regio Zwolle, namelijk een kwart, heeft Duitsland als bestemming. 6 jaar eerder was dit nog één vijfde. Dit laat zien dat de Nederlands-Duitse connectie steeds belangrijker wordt voor Zwolle.

Zwolle zit midden op Europese verkeerswegen en dat is al eeuwen zo. De IJsselstreek was een belangrijke Hanze-regio en de regio groot Zwolle is ook in het hier en nu sterk verbonden met Duitsland. Hier liggen grote kansen. Zwolle zou het oostelijk balkon van de Randstad kunnen zijn naar Duitsland, zeker als er ook intensief culturele en wetenschappelijke/onderwijsbanden worden geknoopt met Duitse overheden, instellingen en persoonlijkheden. Deze rol is in Nederland nog vacant. Bijkomend voordeel is dat er een logische inhoudelijke verbinding ontstaat met Twente. Er zijn bedrijven en instellingen in Zwolle (o.a. Fundatie), die al op goed niveau contact hebben in Duitsland en deze netwerken graag inzetten voor Zwolle.

Het is daarom essentieel om de band met Duitsland verder te versterken. De grensprovincies Overijssel en Noordrijn-Westfalen zouden erbij gebaat zijn ook fysiek verbonden te worden, bijvoorbeeld door middel van een spoorlijn, waardoor het grensoverschrijdend werken en leven gestimuleerd wordt. Bovendien zou dit de samenwerking tussen hogescholen

en universiteiten in het gebied rondom Münster, Zwolle en Twente ten goede komen. Kruisbestuiving tussen deze streken is er al: woon- en werkverkeer tussen de grensprovincies en samenwerking tussen zorginstellingen. Maar dit kan sterker en effectiever door de realisatie van een spoorverbinding.

Bron: Beeldbank MarketingOost

HET ZWOLSE ECO-SYSTEEM

De cultuur van Zwolle is gevormd door twee belangrijke periodes in de geschiedenis van stad en regio: de eerdergenoemde tijd van de Hanze en de Moderne Devotie. Ze brachten de regio ondernemersmentaliteit, internationaal besef, onderwijs en omzien naar elkaar. Dit DNA is vandaag de dag nog steeds voelbaar in Zwolle. Drie woorden, samen afgekort als ECO, geven de Zwolse kwaliteiten weer: Experimenteel, Creatief en Ondernemend, waarbij de Zwolse waarde 'er voor elkaar zijn' er als een rode draad doorheen loopt. Of we nou experimenteren, creëren of ondernemen, Zwollenaren doen dit met elkaar en voor elkaar.

Experimenteel

Innovatiekracht heeft de stad gemaakt tot wat het is. Zwolle durft. Of het nou gaat om klimaatbestendig bouwen, innovatie in de zorg, digitalisering van het stedelijk weefsel of vormgeven aan gedurfde samenwerkingen, Zwolle doet het. En dat blijven we doen. We willen voortdurend werken aan nieuwe waardeketens. Zwolle wordt een innovatiehub voor de nieuwe economie. In Zwolle zien we het experimentele karakter belichaamd worden door de Fundatie: een gewaagde aanpak op de schouders van het oude fundament.

Creatief

Zwolle is een creatieve stad. De stad wemelt van kunstenaars, creatieve vormgevers en ontwikkelaars. De culturele sector is zeer herkenbaar aanwezig in de stad. En de maakindustrie is bezig aan een nieuwe opmars. Naar de toekomst toe willen we deze kwaliteit uitvergrooten en inzetten voor de vernieuwing van de stad. In creatieve samenwerkingsvormen willen we met creatieve clusters werken maken van creatieve technologieën en nieuwe oplossingen voor urgente maatschappelijke uitdagingen.

Ondernemend

Ondernemerschap heeft Zwolle tot een bloeiende en vooruitstrevende stad gemaakt. De handelsgeest is overal in de stad voelbaar en de gevolgen ervan zijn zichtbaar in de rijkdom van de stad. Met die ondernemersmentaliteit willen we in nauwe samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven werken aan duurzame groei. Samen willen we de stad laten bloeien, met welvaart voor iedereen en het welzijn van de planeet voor ogen.

Bron: Beeldbank MarketingOost; Christein van Hoffen

Deze kwaliteiten geven de huidige kracht van Zwolle weer en zijn naar de toekomst toe nog belangrijker. We willen het ECO-systeem nog sterker maken, nog meer groeien op het gebied van vernieuwende oplossingen. Samen met het Zwolse ecosysteem van organisaties en netwerken die hier al in uitblinken. Van Perron038, Green PAC ilab, het Polymer Science Park tot Smart Zwolle. Zo willen we een nieuw hoofdstuk toevoegen aan de rijke historie van Zwolle als creatieve Hanzestad en het handelsverleden in een toekomstperspectief plaatsen. En dat willen we doen met een open blik naar de wereld om ons heen.

DE WERELD OM ONS HEEN

De wereld om ons heen verandert razend-snel. Steden veranderen, we leven steeds bewuster, de technologische mogelijkheden worden steeds groter en we gaan toe naar een nieuwe economie. Doordat we ons ervan bewust zijn dat dit gebeurt, kunnen we er beter op inspelen. We zien de hieronder genoemde trends.

Steden veranderen

Sinds het begin van deze eeuw leeft meer dan de helft van de wereldbevolking in de stad. Over niet al te lange tijd is dat zelfs tweederde. En Nederland is mondiaal koploper op het gebied van verstedelijking. Het leefbaar houden van de steden – maar ook van het buitengebied – wordt een steeds grotere uitdaging. Juist steden met een voldoende aanbod van rust en ruimte zullen meer in trek zijn. En rust en ontspanning worden in een verstedelijkende samenleving steeds waardevoller. Bovendien verandert de bevolkings-samenstelling en zijn de huishoudenssamenstellingen flexibeler en meer divers dan ooit tevoren. We leven steeds langer. Gezinnen worden kleiner en er komen steeds meer ouderen bij die zelfstandig willen kunnen blijven wonen.

We leven bewuster

De transitie naar het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en het terugdringen van de CO₂-uitstoot zijn grote maatschappelijke uitdagingen. Energie-en CO₂-neutraal leven en produceren worden steeds meer de standaard. We

gebruiken duurzame materialen, technologieën en energieoplossingen. We hebben bovendien steeds meer te maken met het veranderende klimaat. De aarde wordt warmer als gevolg van het nog steeds toenemende CO₂-gehalte in de lucht en ook door andere broeikasgassen. We hebben warmere zomers met meer droge periodes, maar ook meer overlast door intensieve neerslag. We moeten onze leefomgeving klimaatbestendiger maken door in te spelen op deze veranderingen. We moeten rekening houden met extreem droge, warme en natte periodes, en zorgen dat ons bouwen en produceren niet bijdraagt aan nog meer emissies. En zeker Zwolle is kwetsbaar door klimaatverandering en het stijgende waterpeil door de ligging aan de IJsseldelta. Zwolle heeft door de eeuwen heen altijd al gestreden tegen het water, en zal dat moeten blijven doen door klimaatbestendig te bouwen en innovatieve dijken te ontwikkelen.

Technologische mogelijkheden worden steeds groter

De digitalisering van de maatschappij vindt in een razend tempo plaats. Internet of Things is steeds meer onderdeel van de samenleving en Internet of Everything komt eraan. Daardoor ontstaan veel nieuwe kansen, nieuwe marktopportunities en nieuwe netwerken. Er ontstaan nieuwe (clusters van) bedrijven die helemaal geworteld zijn in de digitale economie, en ook bestaande economische sectoren moeten mee met het digitaliseren van

hun bedrijfsprocessen. Nieuwe technologieën zorgen ook voor verdere vooruitgang (en disruptie) van bijvoorbeeld de zorg, de mobiliteit en de bouw.

We gaan toe naar een nieuwe economie

Door nieuwe technologische mogelijkheden verandert ook onze economie. We zitten midden in de transitie van een productgedreven economie naar een waardegedreven economie waarin delen ook meer de norm wordt. We gaan steeds meer toe naar een uitruil van waarde binnen ‘communities’ die samen niet alleen oplossingen vinden, maar die de oplossin-

gen ook continu verbeteren. Bovendien zetten we steeds meer stappen op weg naar een circulaire economie waarbij afval en reststoffen worden hergebruikt in onze leefomgeving.

Deze maatschappelijke veranderingen omarmen we. In Zwolle willen we oplossingen ontwikkelen voor een leefbare stad, waar mensen bewuste keuzes kunnen maken en waar we met gebruikmaking van de mogelijkheden die technologie ons biedt, met lef en ondernemerschap de nieuwe economie in stappen. En we zien verschillende kansen die we daarbij willen benutten.

KANSEN VOOR ZWOLLE

Zwolle is een creatieve en ondernemende stad, rijk aan natuur, cultuur en werkgelegenheid. Het is het centrum van een van de snelst groeiende regio's van Nederland. Hierdoor ontstaat er momentum voor een sprong vooruit. De stad barst van de potentie en die potentie moet nu tot wasdom komen. Daarbij zien we de volgende kansen. Door deze kansen te benutten, willen we de regio economisch verder ontwikkelen, waarbij we hoog inzetten wat betreft de ambitie!

- **Woningbouw als aanjager voor kwaliteit van de leefomgeving**

In 2030 heeft Nederland 1 miljoen extra woningen nodig. Ook Zwolle groeit bovengemiddeld; de stad is steeds meer in trek. In Zwolle moeten voor 2030 maar liefst 10.000 woningen worden gebouwd. We zien daarbij kansen om de kwaliteit van de leefomgeving te versterken, bijvoorbeeld met inclusieve woningbouw die goed is voor samenleving en klimaat.

- **Een welkom alternatief**

Zwolle biedt een aantrekkelijk leefklimaat met volop ruimte, betaalbare woningen, prachtige natuur, een rijke cultuur en veel voorzieningen waar iedereen zijn/ haar talenten kan ontwikkelen en benutten. In de Randstad is dat bijvoorbeeld niet allemaal vanzelfsprekend. We zien kansen om Zwolle nog nadrukkelijker te positioneren als een goed alternatief van de Randstad en andere steden in Nederland, om daarmee werkgevers en talent naar Zwolle te trekken.

- **Studentenstad Zwolle**

Zwolle is een studentenstad, met 40.000 studenten, vele onderwijsinstellingen, het bruisende uitgaansleven en de goede woonvoorzieningen. We zien kansen om Zwolle (inter)nationaal meer als studentenstad op de kaart te zetten en hun kennis te behouden voor de Zwolse economie.

- **Een sterke identiteit en duidelijk profiel**

Zwolle heeft een prachtige historie en een van de sterkste economieën van Nederland. Dat willen we bij heel Nederland bekend maken. Door te werken aan een sterke economische profilering en een duidelijke identiteit kan Zwolle nog meer een krachtig en herkenbaar merk worden, met betere positionering in Nederland én daarbuiten.

- **Menselijk kapitaal**

We willen inzetten op human capital, want een stad groeit en leeft door haar bewoners. De Zwolse economie moet haar kracht behouden en tegelijkertijd toekomstbestendig en innovatief worden. Daarom focussen we ons enerzijds op het aantrekken van de young potential: kenniswerkers en pioniers, maar blijven ook uitgaan van de sterktes van de huidige ondernemers en familiebedrijven die Zwolle rijk is.

**“VAN OUDSHER ZIT DE WIL
OM SAMEN TE WERKEN EN
DE HANDELSGEEST IN HET
DNA VAN ZWOLLENAAR”**

DOELGROEPEN

Zwolle is al een aantrekkelijke stad voor bewoners, bezoekers en investeerders. Om in de komende jaren onze nieuwe economische ambities te realiseren, richten we ons op een aantal doelgroepen die kunnen meebouwen aan het zich ontwikkelende Zwolse profiel. Daarbij denken we voorbij de klassieke doelgroepen, want mensen laten zich niet vangen in vakjes. Toch maken we keuzes in wie we graag willen aantrekken, zonder in te boeten op onze gastvrijheid naar andere doelgroepen. We richten ons op jonge, creatieve mensen; trendsetten innovators en early adopters met interesse in technologie en cultuur. Meer specifiek richten we ons op onderstaande doelgroepen.

1. Kenniswerkers

Allereerst willen we jonge, toekomstbestendige, hoogopgeleide kenniswerkers naar Zwolle trekken. Young potentials die als kritische wereldburgers waarden als ontplooiën en beleven combineren met waarden als succes en genieten. We richten ons op 'kosmopolieten' die sociaal bewogen zijn en een voorliefde hebben voor kunst en cultuur. We hebben meer kenniswerkers nodig om onze economische topsectoren verder te vernieuwen en het Zwolse netwerk toekomstbestendig te maken.

Kenniswerkers zijn gefocust op uitgaan en levendige straten en willen daarom wonen in stedelijk gebied. Daarbij is status erg belangrijk, dus wonen ze het liefst in bijzondere, stijlvolle of monumentale panden. Ze zijn geïnteresseerd in kunst en cultuur, waardoor ze graag in de nabijheid van musea en historische panden wonen. Kenniswerkers hebben welzijn van de planeet hoog in het vaandel staan; ze maken veel gebruik van OV en de fiets, willen genieten van de natuur, en zijn maatschappelijk betrokken bij thema's als klimaatverandering en milieuvervuiling. Kenniswerkers zijn ambitieus, hechten veel waarde aan hun werk en hebben doorgaans goedbetaalde banen. Ze zijn hoogopgeleid, innovatief en creatief, en zijn werkzaam in sectoren als onderwijs, wetenschap, marketing en PR. In hun vrije tijd combineren ze zelfontplooiing met belevenis; iets leren of verrast worden. Bijvoorbeeld een fotografielcursus of debatavond. Daarnaast houden ze ervan om tot rust te komen als afwisseling van hun drukke baan: de natuur in, een kuuroord of museum bezoeken of architectuur bewonderen.

2. Pioniers

Daarnaast zetten we actief in op het aantrekken van een andere young potential doelgroep: de jonge pioniers, ook wel bekend als de 'postmoderne hedonist'. Met hun onafhankelijke en avontuurlijke inborst willen we met nog meer creativiteit nieuwe waardeketens ontwikkelen. Zwolle is met een DNA gebaseerd op handelsgeest en

Bron: Beeldbank Marketing Post, Gijs Versteeg Fotografie

**“MET HET AANTREKKEN VAN
DEZE DOELGROEPEN, MAKEN
WE DE ZWOLSE ECONOMIE
NOG MEER WENDBAAR EN
TOEKOMSTBESTENDIG”**

ondernemerschap een aantrekkelijke regio voor deze doelgroep, die Zwolle al goed weet te vinden en vaak op zoek is naar een authentiek verhaal (in plaats van de meer ‘mainstream’ Randstad).

Pioniers wonen het liefste in of dicht bij de bruisende (buurt)centra die de stad te bieden heeft. Ze houden namelijk van de voorzieningen die de stad hen biedt, zoals horeca en cultuur. Daarbij willen ze alles met de fiets kunnen bereiken, dus dan is het centrum de ideale woonlocatie. Hun inkomen is echter (nog) niet altijd hoog genoeg voor een plek in de binnenstad, daarom vinden ze experimentele vormen van wonen erg interessant. In een community of een woongroep bijvoorbeeld. Pioniers hebben vaak banen die gericht zijn op vrijheid, zoals zelfstandig ondernemer, consultant of zakelijk dienstverlener. Pioniers houden van diepgang en kleinschaligheid als het om vermaak gaat: alternatieve festivals, muziek, cursussen, zelfontplooiing, natuur en mountainbiken. Ze zijn op zoek naar het idee of verhaal achter de ervaring en willen er graag iets van leren. Ook houden ze van hoogstedelijke cultuur zoals horeca en moderne kunst.

3. Studenten

Het is van belang voor Zwolle om studenten aan te trekken en vooral te behouden. De studenten van vandaag zijn ten slotte de kenniswerkers en de pioniers van morgen. Belangrijkste voorzieningen om de studenten aan te trekken zijn interessante opleidingen en onderwijsinstellingen. Met diverse mbo's (zoals het Cibap) en hbo's (zoals Hogeschool Windesheim en ArtEZ) heeft Zwolle al veel. Om te voldoen aan de economische ambitie, willen we echter ook een universitair klimaat creëren in de stad. Naast onderwijs zijn studenten op zoek naar uitgaansmogelijkheden, een divers horeca aanbod, sport-, studenten- en studieverenigingen en een bruisende binnenstad. Studenten willen graag bijverdienen en doet dit voornamelijk in de horeca, retail of sales. Daarbij zijn betaalbare woningen (kamers) voor studenten een must; het liefst in de buurt van de betreffende onderwijsinstelling of in het centrum van de stad. Ook is het faciliteren van flexibele studeerplekken voor studenten erg belangrijk, zoals in de bibliotheek of koffietentjes die hier specifiek op inspelen. De komst van meer studenten geeft een boost aan de levendigheid, creativiteit en innovatievermogen van de stad, waardoor heel Zwolle profiteert.

Met het aantrekken van deze doelgroepen gaan we niet voorbij aan de huidige bewoners en ondernemers in Zwolle. Zij vormen het menselijk kapitaal dat Zwolle heeft gebracht waar het nu staat en het is immens belangrijk dat zij trots blijven en nog trotser worden op deze stedelijke regio. Met het aantrekken van de hierboven genoemde doelgroepen, maken we de Zwolse economie nog meer wendbaar en toekomstbestendig. Bovendien versterken we zo de levendigheid en aantrekkingskracht van stad en regio. En dat moet ervoor zorgen dat nieuwe én bestaande inwoners en ondernemers, met nog meer plezier in Zwolle wonen en werken en er nog meer genieten van hun vrije tijd.

OPGAVE

Zwolle is een historische Hanzestad in een landschap vol rust en ruimte en met een cultuurrijk verleden, dat nog immer zichtbaar is in het historische stadscentrum met haar statige herenhuizen, de vestigingsmuren, de indrukwekkende Sassenpoort, de Grote Kerk en de Peperbus. Zwolle is bovendien een studentenstad met meer dan 40.000 studenten die zorgen voor een bruisende dynamiek in het centrum. De stad biedt tal van hippe cafés, trendy koffietentjes en is er een flink aanbod van haute cuisine en luxe hotels. De Librije is met zijn 3 Michelin sterren natuurlijk de parel van culinair Zwolle, maar evengoed kun je voor een portie street food terecht bij verschillende foodtrucks. Het centrum bevat grote winkelketens, pop-up stores, schattige boetiekjes en de mooiste boekenwinkel van Nederland: de in de Broerenkerk gehuisveste Waanders in de Broeren. Daarnaast is er een rijk aanbod aan kunst en cultuur: van het landelijk vermaarde Museum De Fundatie tot aan een game-museum, en van beeldenspark Anningahof tot muurschilderingen in de binnenstad. Telkens zien we de combinatie van oud en nieuw, jong en oud, en historie en toekomst. Zwolle is een gevarieerde stad, met levendige woonwijken. De stad heeft bovendien een erg hoge werkgelegenheid ten opzichte van het aantal inwoners. De economie van Zwolle is sterk en dynamisch: met name ICT & e-commerce, health en de creatieve en slimme (maak-)industrie zijn sectoren met een goed toekomstperspectief.

Zwolle is kortom een aantrekkelijke stad met goede stedelijke voorzieningen. Tegelijkertijd heeft de stad een aantal stevige opgaven. Deze zijn hieronder benoemd.

Groeien met kwaliteit

De stad Zwolle telt ruim 130.000 inwoners en de stad blijft groeien. Deze groei is zowel intern als extern: er is sprake van natuurlijke bevolkingsgroei en bevolkingsgroei die tot stand komt omdat mensen zich graag in Zwolle vestigen. Alleen al vanuit de Randstad verwachten we bijvoorbeeld de komende 5 jaar zo'n 60.000 nieuwe huishoudens in het Oosten. Dit betekent dat de komende 10 jaar, jaarlijks minimaal 1.000 nieuwe woningen nodig zijn. Dat voor elkaar krijgen is een opgave op zich. Maar de echte opgave is om die groei als motor te benutten voor groei van kwaliteit van de leefomgeving. Met de toename van het aantal nieuwe woningen in Zwolle en het compacter maken van de stad, is het belangrijk om te blijven sturen op kwaliteit en nieuwe, innovatieve woonconcepten. Betaalbaar wonen in een groene, stedelijke omgeving met onderscheidende voorzieningen, dat sluit goed aan bij de wensen van doelgroepen die Zwolle wil aantrekken: de pioniers, kenniswerkers en studenten.

Versterken innovatievermogen

Zwolle kent maar weinig snelgroeiende bedrijven. Dat is bijzonder, zeker als je bedenkt dat er veel onderwijsaanbieders in de stad aanwezig zijn. De samenwerking

tussen onderwijs en bedrijfsleven kan beter en er is een gebrek aan focus. Die focus kan worden gevonden in de drie snelgroeiende sectoren die veel potentie hebben en door innovatie toekomstbestendig zijn: ICT & e-commerce, health, en de creatieve en slimme (maak-)industrie. Door juist in die sectoren in te zetten op groei (zowel kwalitatief als kwantitatief), wordt het Zwolse economisch profiel herkenbaarder, op een wijze die ook de nieuwe doelgroepen aanspreekt. Dat vraagt om een ambitieuze samenwerking met alle partners uit de Triple Helix. Werken aan het innovatievermogen van de stad staat hierbij centraal, want een groeiende stad vraagt om een groeiende economie.

Kernopgave: een meer onderscheidend aanbod

Zwolle heeft veel maar valt (inter)nationaal nog te weinig op. De stad heeft een wat braaf imago. Voor de kenniswerkers, pioniers en studenten die we willen aanspreken, is het aanbod nog te weinig avontuurlijk, innovatief en onderscheidend. Dat aanbod moet een boost krijgen met meer uitgesproken woonconcepten, gewaagdere architectuur, hipper horecaconcepten, een spannender winkelaanbod, betere overnachtingsmogelijkheden en een breder aanbod van muziek en cultuur. Het mag kortom, nóg meer experimenteel, creatief en ondernemend, met een uitgesproken ambitie voor de toekomst.

AMBITIE

Zwolle, economische en infrastructurele hub

Zwolle wil samen met Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven de economische hoofdstructuur van Nederland vormen en de driehoek die nu door de Mainports Amsterdam en Rotterdam en de Brainport Eindhoven wordt gevormd, ombuigen tot een vierkant. Regio Zwolle fungeert hierbij als schakel tussen Randstad en Duitsland (en Midden-en Noord-Europa). En als motor voor de ontwikkeling van nieuwe, duurzame en toekomstbestendige waardenketens die bijdragen aan een bredere welvaart van Noord- en Oost-Nederland. Als economische en infrastructurele hub in een internationaal netwerk fungeert de stad Zwolle hierin als vliegwiel voor de gehele regio. Daarbij is het van belang de stedelijke economie van de stad wendbaarder en weerbaarder te maken. En het is belangrijk om steviger in te zetten op de netwerkfunctie van de stad, ook door infrastructurele verbeteringen zoals betere treinverbindingen met Amsterdam en Duitsland (waaronder de treinverbinding Zwolle-Enschede-Munster). Een goede bereikbaarheid is een cruciale randvoorwaarde voor Zwolle om op alle fronten te kunnen groeien.

Zwolle, innovatieve woonstad

Door klimaatverandering, energietransitie en de intrede van de circulaire economie zal de wijze waarop we nieuwe woningbehoeftes vervullen, flink veranderen. Er ontstaan nieuwe soorten woningbouw waarop Zwolle mee kan liften - of liever: in voorop kan lopen. Denk daarbij aan geïndustrialiseerde en gedigitaliseerde woningbouw. En aan biobased materiaalgebruik zoals houtbouw (Cross-Laminated-Timber) dat de komende jaren verder aan terrein zal winnen, mede omdat in houten gebouwen CO₂ wordt opgeslagen (terwijl de traditionele bouw met beton en staal verantwoordelijk is voor 5-10% van de CO₂ uitstoot). En houtbouw laat zich goed combineren met geïndustrialiseerde en geautomatiseerde productie. Door in deze ontwikkelingen voorop te lopen, wordt Zwolle niet alleen qua woonaanbod voorop, maar kan de stad zich ook economisch onderscheiden als innovatieve maak- en bouwstad. Daarbij kan Zwolle zich onderscheiden door de ontwikkeling van levensloopbestendige en flexibele woonconcepten in gemengde woonlandschappen, waar inclusiviteit en gezondheid meer vanzelfsprekend zijn. En inclusiviteit kun je ontwer-

pen: met hofjes, het activeren van de plint, meer ontmoetingsruimte op strategische plekken in de openbare ruimte en het verminderen van achterkanten. Niet alleen bij de ontwikkeling van nieuwe woongebieden maar ook bij de transformatie van bestaande historische gebouwen en kantoren tot aantrekkelijke woonomgevingen en voorzieningen kan Zwolle zich onderscheiden.

Zwolle, pionier van nieuwe mobiliteit

De ervaring van onze leefomgeving wordt steeds meer bepaald door het aanbod van stedelijke voorzieningen, werkgebieden, verblijfskwaliteit van de buitenruimte en mobiliteit. Door op een nieuwe manier naar mobiliteit te kijken, bijvoorbeeld door aan de randen van wijken 'mobiliteitshubs' te realiseren en gedeeld vervoer te introduceren, verdwijnen de auto's op steeds meer plekken uit het straatbeeld en ontstaat er steeds meer ruimte voor de bewoners en de natuur in de stad. Iets wat de laatste tijd steeds belangrijker is geworden voor de stedelingen. Mobiliteit kan ook slimmer worden vormgegeven door steeds meer functies te combineren en integreren binnen de wijk, waardoor de afstand tussen wonen, werken en voorzieningen kleiner wordt en er meer ruimte is voor goede fiets- en voetpaden. Juist als fietsstad kan Zwolle zich nationaal en internationaal onderscheiden, met de juiste investeringen heeft Zwolle de potentie om fietsstad nummer één te worden.

Zwolle, kennisintensieve stad

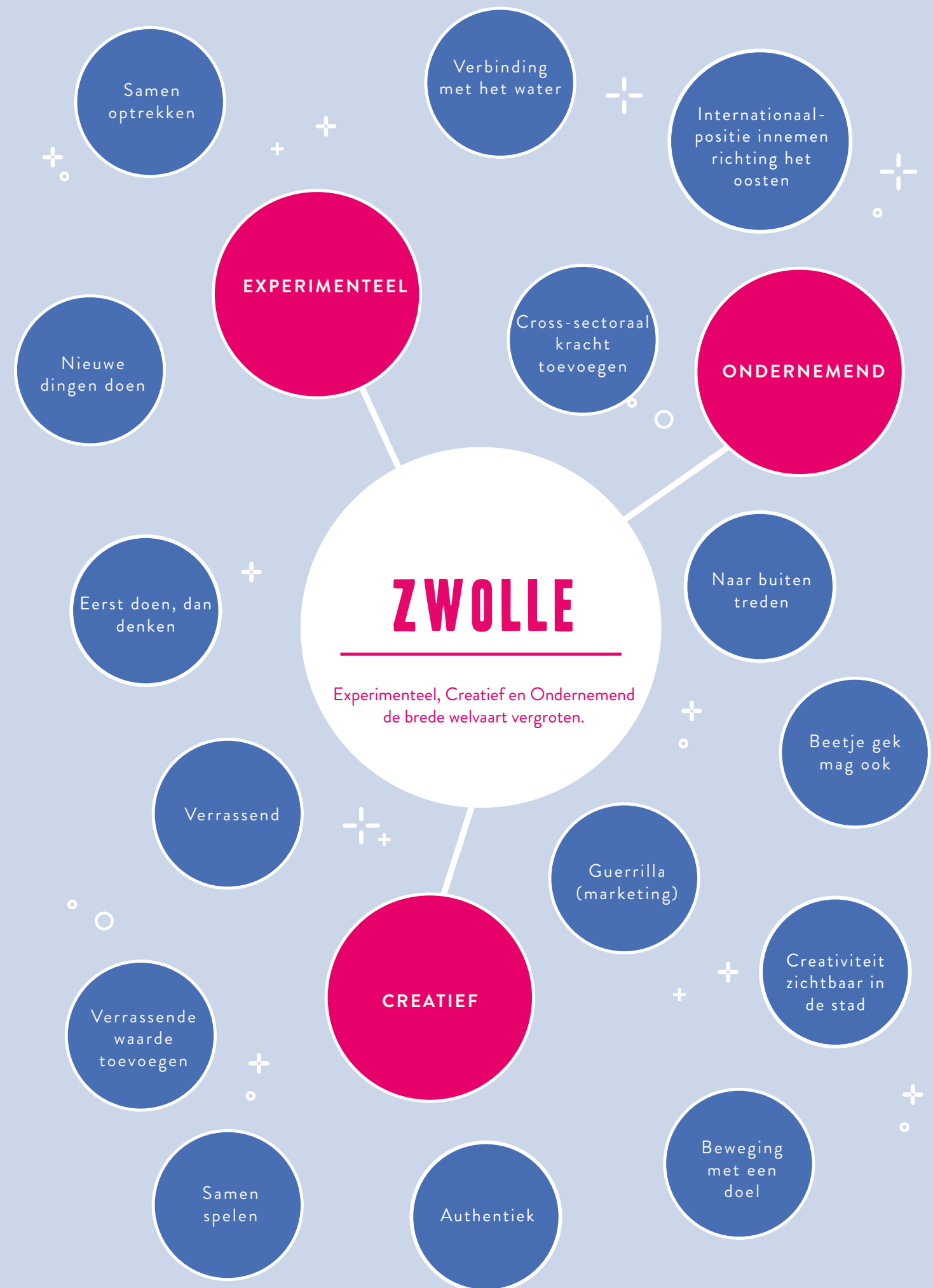
Mondiaal verandert de economie naar een diensten- en kennis economie. Ook Zwolle staat voor de opgave om een meer kennisintensieve economie ontwikkelen. Onderwijs en arbeidsmarkt moeten nog beter op elkaar aansluiten en daarbij met name worden gericht op de vraagstukken van de nieuwe economie. Daarnaast is het zaak kenniscentra actief te betrekken bij de opgaven waarvoor we staan, van de Universiteit Twente tot (inter)nationale kennisinstellingen. Dat moet ook leiden tot het vestigen van meer wetenschappelijk georiënteerde instellingen in Zwolle en op termijn zelfs een (dependance) van een universiteit. Daarnaast is het blijven aantrekken van creatieve talenten voor de verschillende creatieve opleidingen die Zwolle rijk is ook een belangrijke doelstelling. Zo ontstaat er genoeg arbeidspotentieel voor de culturele en creatieve sector, die een motor vormt voor het innovatieve vermogen van de stad. Naast educatiemogelijkheden moet er een grootschalig aanbod van voorzieningen en werkgelegenheid bestaan. Hiermee wordt Zwolle aantrekkelijk voor kenniswerkers en pioniers, en blijven studenten na het afronden van hun studie in de stad wonen.

Zwolle, digitale stad

De meest ingrijpende mondiale trend is onmiskenbaar die van de digitalisering. Deze ontwikkeling verloopt exponentieel en zorgt voor een sterke groei van sectoren als e-commerce en ICT die sterk vertegenwoordigd zijn in Zwolle. Deze hubs verdienen dan ook extra aandacht; ze trekken hoogopgeleide kenniswerkers, pioniers en studenten aan en zorgen voor - mits ze goed worden geïntegreerd in de stadse economie - robuuste economische groei voor Zwolle. E-commerce en ICT zijn beide sectoren die sterk gebouwd zijn op een digitale infrastructuur en hebben daardoor veel te winnen als er kruisbestuiving plaatsvindt tussen deze twee hubs zodat vernieuwing en schaalvergroting gestimuleerd wordt. Daarom is het interessant om deze twee sectoren te zien als één digitaal cluster. Ook is het van belang die groei te koppelen aan groei van kwaliteit van de sector en ervoor te zorgen dat de groei ook leidt tot 'impact' met verantwoorde en duurzame waardeketens. Juist op dat gebied kan Zwolle zich onderscheiden. Daarnaast wil Zwolle zich hard maken voor de digitalisering en vernieuwing van traditionele sectoren zoals de zorg en de creatieve maakindustrie.

Zwolle, spannende vrijetijdsstad

Een belangrijke ontwikkeling in onze hectische maatschappij is het 'onthaasten'. Door onze drukke banen en bomvolle agenda's worden rust en stilte steeds meer luxeproducten. We willen meer wandelen en fietsen in de natuur en zoeken steeds meer naar een bijzonder verhaal, authenticiteit en kleinschaligheid. Zwolle heeft op dat vlak alle troeven in handen. Zwolle biedt naast een levendige binnenstad vol cultuur en winkelmogelijkheden de rust en ruimte die de metropolen in de Randstad en het Ruhrgebied ontberen. Zwolle is in de basis een groene stad met diverse mogelijkheden voor gezonde ontspanning. Alleen mag die ontspanning ook wel wat spannender, met een meer onderscheidend aanbod aan belevenissen. Voor Zwolle is het van belang om in te spelen op nieuwe vrijetijdsbehoeften en de interesses van kenniswerkers, pioniers en studenten. Dit spannende vrijetijdsaanbod willen we realiseren door aanbieders (horecaondernemers, winkeliers, aanbieders van kunst en cultuur, etc.) de ruimte te geven en te enthousiasmeren om jong en creatief aanbod te ontwikkelen binnen het decor van de oude Hanzestad en de mooie groene omgeving. Een spannende tegenstelling tussen oud en nieuw. Hiervoor is samenwerking tussen de creatieve sector en de andere sectoren essentieel.

Bron: Architectuur Biennale

Bron: Evertsen Bouw

Bron: Syb Tjepkema

Bron: Klimaatadaptatie in Zwolle 2019-2020

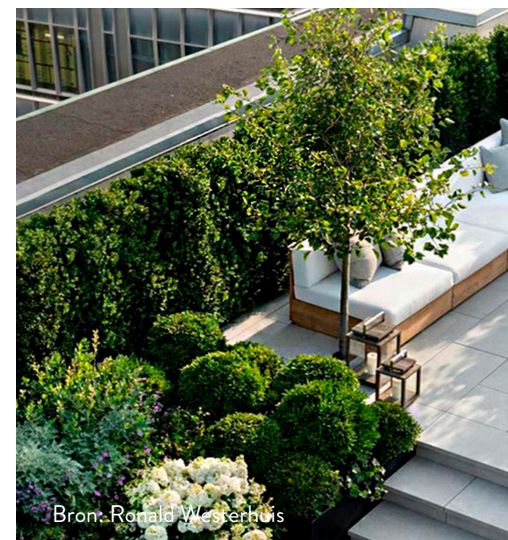
Bron: Creatieve Corporatie

Bron: Architectuur Biennale

Bron: Klimaatadaptatie in Zwolle 2019-2020

Bron: Ronald Westerhuis

Bron: Meubelmakerij Swaluwé

Bron: Perron038

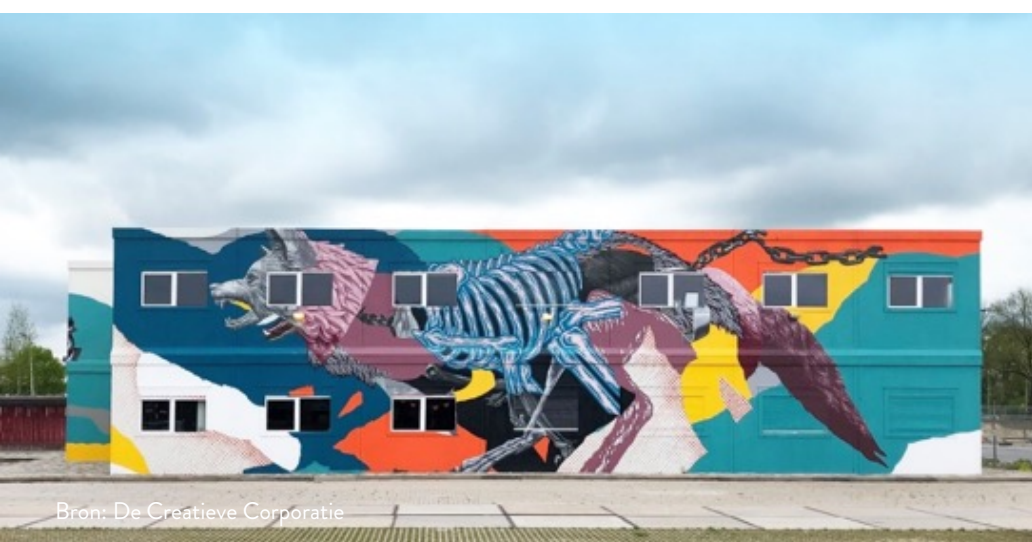
Bron: Ronald Westerhuis

Bron: Architectuur Biennale

Bron: Evertsen Bouw

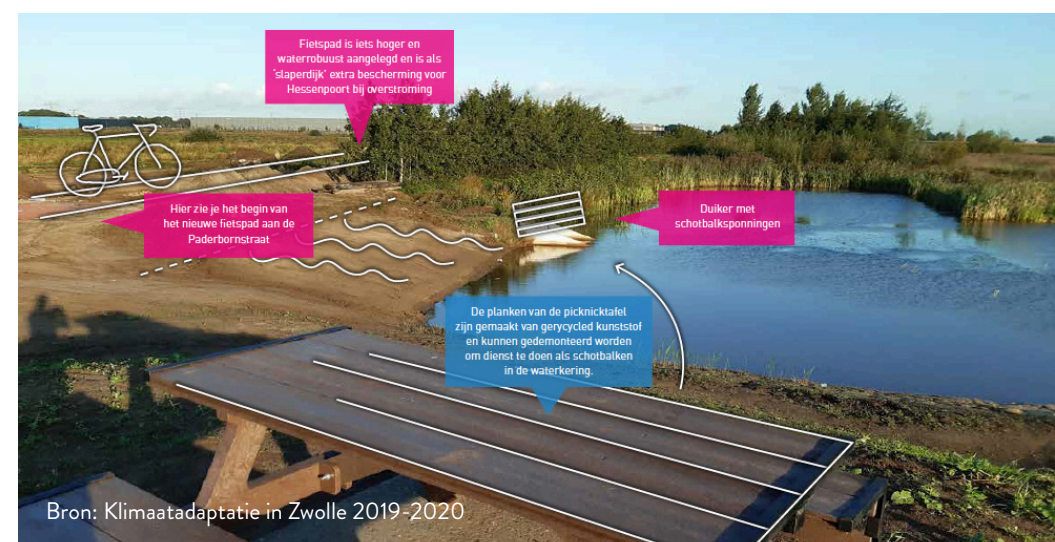
Bron: De Creatieve Corporatie

Bron: Creatieve Corporatie

Bron: Chris Peterson

Bron: Klimaatadaptatie in Zwolle 2019-2020

'ECO'-STAD VAN DE TOEKOMST

Het is 2030. Zwolle is een ambitieuze koers ingeslagen die geresulteerd heeft in een uiteenlopend creatief en experimenteel aanbod. Bovendien maakt Zwolle deel uit van de economische hoofdstructuur van Nederland. De stad loopt voorop in innovatie en vernieuwingskracht in sectoren als de e-commerce, health en de creatieve maakindustrie. Wanneer je door de historische Hanzestad wandelt, voel je de Zwolse waarden als 'elkaar gunnen' en 'genieten': er hangt een gemoedelijke sfeer en culinaire hotspots zijn er in overvloed. Daarnaast is de stad creatief en cultureel: exposities, muurschilderingen, graffiti en kunstwerken verschijnen in buitenruimtes, waardoor spontane ontmoetingen plaatsvinden. Zwolle kenmerkt zich door een spannende tegenstelling. Moderne architectuur die circulair en klimaatbestendig is, wordt afgewisseld met monumenten uit de Hanzetijd. En aan de IJsseldelta, die de stad gevormd heeft, ontstaan hippe woonwijken en horecavoorzieningen. In Zwolle voelen zowel kenniswerkers, pioniers, studenten als geboren Zwollenaren zich thuis.

Met volle ambitie willen we vormgeven aan een uitvoeringsagenda met concrete projecten en initiatieven die Zwolle als experimentele, creatieve en ondernemende stad nog meer op de kaart zetten en de aantrekkelijkheid van de stad voor kenniswerkers, pioniers en studenten – en voor de bestaande bewoners – verder versterken. Dit programma gaan we vormen met

bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen, zodat het echt breed gedragen wordt.

In Zwolle kiezen we voor een effectieve aanpak op basis van projecten die kansrijk zijn, bijdragen aan de gezamenlijke ambities, op korte termijn effect hebben en een regionale vliegwielfunctie hebben. De investeringsbereidheid staat daarbij centraal. We brengen samen de middelen bijeen voor de uitvoering van de projecten en ontwikkelen samen een strategie om de nog ontbrekende middelen aan te boren. En de haalbaarheid wordt vergroot doordat (publieke en private) investeringen op elkaar worden afgestemd en worden gebundeld.

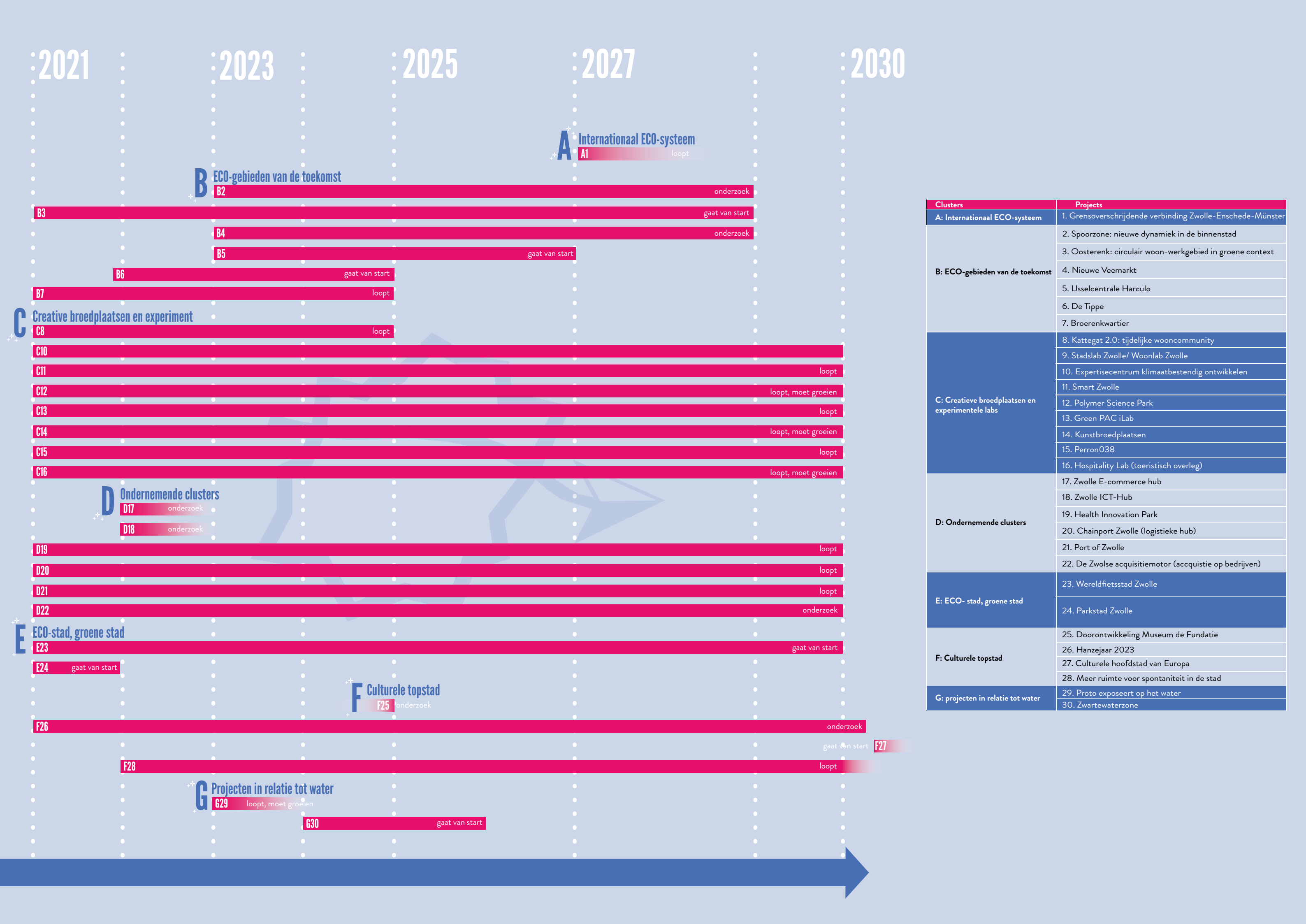
Criteria voor projecten

Omdat we duidelijk weten wat we willen, hebben we een aantal spelregels (criteria) geïdentificeerd voor het opnemen van projecten. Deze projecten moeten:

1. Een aanzienlijke impact hebben op de economie, het nieuwe economische profiel en het ECO-karakter van Zwolle. En er daarmee aan bijdragen dat Zwolle de vierde economische regio van Nederland wordt;
2. De stad aantrekkelijker maken voor het aantrekken van bedrijven en kennisorganisaties en specifiek van kenniswerkers, pioniers en studenten;
3. Als hefboom kunnen fungeren voor andere waardevolle projecten;

4. Binnen afzienbare tijd en binnen een realistisch te financieren budget te realiseren zijn en een goede business-case kennen;
5. Duidelijk eigenaarschap kennen, met een duidelijke trekker die de realisatie van het project mogelijk maakt;
6. Samenwerking bevorderen tussen verschillende partijen;
7. Aansluiten bij de focus en ambitie van het economische perspectief, de omgevingsvisie (Mijn Zwolle van morgen, 2020) en de Strategische Agenda Spoorzone Zwolle.

Onderstaande projecten vormen de eerste longlist voor de uitvoeringsagenda. Het betreft de doorontwikkeling van bestaande projecten en een aantal nieuwe projecten. De komende jaren zullen we dit soort projecten realiseren in een nauwe samenwerking tussen bedrijfsleven, overheid en onderwijs. Onderstaande figuur is daarbij niet limitatief, noch vastgesteld. Ze zetten simpelweg de toon voor de ambitie die we hebben en we willen zoveel mogelijk van deze ambitie realiseren. De projecten zijn geclusterd in een aantal samenhangende thema's die Zwolle verder ontwikkelen als experimentele, creatieve en ondernemende Hanzestad. Al de projecten in de figuur op de volgende pagina worden in de bijlage verder gespecificeerd.

Clusters	Projects
A: Internationaal ECO-systeem	1. Grensoverschrijdende verbinding Zwolle- Enschede- Münster
B: ECO-gebieden van de toekomst	2. Spoorzone: nieuwe dynamiek in de binnenstad
	3. Oosterenk: circulair woon-werkgebied in groene context
	4. Nieuwe Veemarkt
	5. IJsselcentrale Harculo
	6. De Tippe
	7. Broerenkwartier
	8. Kattegat 2.0: tijdelijke wooncommunity
C: Creatieve broedplaatsen en experimentele labs	9. Stadslab Zwolle/ Woonlab Zwolle
	10. Expertisecentrum klimaatbestendig ontwikkelen
	11. Smart Zwolle
	12. Polymer Science Park
	13. Green PAC iLab
	14. Kunstbroedplaatsen
	15. Perron038
	16. Hospitality Lab (toeristisch overleg)
	17. Zwolle E-commerce hub
D: Ondernemende clusters	18. Zwolle ICT-Hub
	19. Health Innovation Park
	20. Chainport Zwolle (logistieke hub)
	21. Port of Zwolle
	22. De Zwolse acquisitiemotor (acquisitie op bedrijven)
	23. Wereldfietsstad Zwolle
E: ECO- stad, groene stad	24. Parkstad Zwolle
	25. Doorontwikkeling Museum de Fundatie
F: Culturele topstad	26. Hanzejaar 2023
	27. Culturele hoofdstad van Europa
	28. Meer ruimte voor spontaniteit in de stad
	29. Proto exposeert op het water
G: projecten in relatie tot water	30. Zwartewaterzone

ORGANISATIE

Het hiervoor beschreven programma realiseren, vraagt om een effectieve aansturing en afstemming. Op projectniveau is dat (voor de meeste projecten) al goed georganiseerd. De ambities in dit Kompas waarmaken, vraagt om iets anders. Daarvoor is het nodig dat ieder(e) project(organisatie) wordt 'gechallenged' om er het maximale uit te halen, met het project ook daadwerkelijk de experimentele, creatieve en ondernemende kant van Zwolle te laten zien en daarmee nieuwe doelgroepen aan te spreken. Dat vraagt vooral om ambitie en lef. Dat wordt geborgd door het inrichten van een kernteam en een aanjaagteam.

Kernteam

Het kernteam is een speciaal projectteam dat de uitvoering van het Kompas aan de hand van de uitvoeringsagenda bevordert. Het kernteam bewaakt de ambitie, zorgt voor kennisbijeenkomsten en organiseert 'challenges' om de ambitie in de uitvoering te verhogen. Het team kickstart daarnaast projecten die nog niet goed georganiseerd zijn en zorgt voor 'eigenaarschap' op de projecten, ondersteunt bij werving en bijeenbrengen van de benodigde middelen, signaleert behoeftes, informeert actief belanghebbenden en begeleidt de communicatie. De gemeente Zwolle en Marketing Oost zorgen voor de vaste bemensing van het kernteam, voor specifieke activiteiten wordt het team

aangevuld met vertegenwoordigers uit het onderwijs en het bedrijfsleven. Het team zorgt jaarlijks voor een kort en wervend jaarprogramma op basis waarvan het de activiteiten vormgeeft.

Aanjaagteam

Het kernteam zorgt ervoor dat er een aanjaagteam wordt ingericht met vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven, onderwijs, de overheid en de culturele sector. Dit team vormt een dynamische mix van beslissers en beïnvloeders, friskijkers en pioniers. Het team wordt steeds voor een jaar ingericht en verandert per jaar en per fase enigszins van kleur en samenstelling. Het jaarprogramma dat wordt opgezet door het kernteam vormt de basis voor die samenstelling. Het aanjaagteam heeft geen formele functie, maar ze adviseert en inspireert en probeert te prikkelen om het maximale uit de ambities te halen. Daarnaast vormen de leden van het aanjaagteam de ambassadeurs voor de gestelde ambities en het programma waarmee dat vorm krijgt. Ze zorgen ervoor dat de ambities de aandacht krijgen en dragen bij aan de lobby om middelen te realiseren voor de uitvoering. Bovendien verbinden ze het netwerk van publieke, private en maatschappelijke partners die samen de realisatie van de ambities en de agendering en uitvoering van de projecten waar kunnen maken.

Bron: Beeldbank MarketingOost; Gijs Versteeg Fotografie

“DE KOMENDE JAREN ZULLEN WE DEZE PROJECTEN REALISEREN IN EEN NAUWE SAMENWERKING TUSSEN BEDRIJFSLEVEN, OVERHEID EN ONDERWIJS.”

CALL TO ACTION

Dit Kompas is een open uitnodiging aan iedereen die een bijdrage kan en wil leveren aan het versterken van het profiel van de stad Zwolle en de aantrekkingskracht voor kenniswerkers, pioniers en studenten. We doen daarbij een beroep op overheden, ondernemers, en mensen die zich bezighouden met onderwijs en onderzoek. Samen willen we werken aan een krachtig programma van concrete initiatieven en projecten waarmee we het experimentele, creatieve en ondernemende karakter van de stad kracht bij zetten en uiteindelijk onze ambitie realiseren. De in dit Kompas genoemde initiatieven zijn daarbij een eerste aanzet, die vooral moet uitdagen om met aanvullende voorstellen te komen en die om te zetten in actie. Bouw mee aan de toekomst van Zwolle!

Dit kompas is tot stand gekomen met hulp van het aanjaagteam, bestaande uit;

- Ralph Keuning (De Fundatie),
 - Laurens de Lange (VNO-NCW),
 - Jacco Vonhof (MKB Nederland),
 - Evert Leideman (Delta wonen),
 - Coby Zandbergen (creatieve sector en Academiehuis),
 - Rob Zuidema (Zwolse Theater),
 - Chris Lindeboom (Hotel Lumen),
 - Andries van Daalen (Zwolle Fonds),
 - Emmely Lefevre (jongeren en creatieve sector),
 - Claudi Groot Koerkamp (Zwolle Marketing)
-
- Rene de Heer (wethouder en opdrachtgever),
 - Monique Schuttenbeld (wethouder)
 - Maarten Veeger (gemeente Zwolle - directeur strategie),
 - Marga Wobma (gemeente Zwolle - cultuur),
 - Annelies Boot (gemeente Zwolle - economie),
 - Geanne Koelewijn en Irene From (gemeente Zwolle - wonen),
 - Karin Obdeijn, Cathelijne Koppert en Twan Timmermans (gemeente Zwolle - communicatie)
 - Marjan Willems (gemeente Zwolle – vrijetijdseconomie en strategische positionering)

BIJLAGE:

UITVOERINGSAGENDA

Onderstaande projecten vormen de eerste longlist voor de uitvoeringsagenda. Het betreft de doorontwikkeling van bestaande projecten en een aantal nieuwe projecten. De komende jaren zullen we dit soort projecten realiseren in een nauwe samenwerking tussen bedrijfsleven, overheid en onderwijs. Onderstaande lijst is daarbij niet limitatief, noch vastgesteld. Ze zetten simpelweg de toon voor de ambitie die we hebben en we willen zoveel mogelijk van deze ambitie realiseren. De projecten zijn geclusterd in een aantal samenhangende thema's die Zwolle verder ontwikkelen als experimentele, creatieve en ondernemende Hanzestad. De projecten zijn op blz 34-35 op een tijdlijn geplaatst.

Thema A: Internationaal ECO-systeem

1 Grensoverschrijdende verbinding Zwolle-Enschede-Münster

Aan beide kanten van de Nederlands-Duitse grens bestaat de wens om rechtstreeks met de trein van Zwolle via Enschede naar Münster te kunnen reizen. Deze wens is niet alleen gegrond op vooruitzichten van meer contacten tussen Nederlanders en Duitsers, maar ook op onderzoeken die keer op keer de sociale en economische voordelen van betere spoorverbindingen in onze regio bevestigen. Een directe (snelle) spoorverbinding is geen doel op zich, maar een middel om de grensregio's beter te verbinden. In dit geval de regio's Münsterland, Twente en Zwolle. Deze verbinding brengt een directere relatie tussen Zwolle en Enschede en die is 'strategisch' vanwege de in Enschede gelegen Universiteit Twente. Bovendien versterkt de lijn de verbinding tussen Zwolle en enerzijds Amsterdam, Schiphol, Den Haag en Rotterdam en anderzijds Münster, Hannover, Berlijn, Hamburg en Frankfurt.

Fase: loopt

Realisatie: 2027

Eigenaar/aanjager: gemeente, provincie, EuRegio

Thema B: ECO-gebieden van de toekomst

2 Spoorzone: nieuwe dynamiek in de binnenstad

In de Zwolse Spoorzone komen woningen en ondernemingen in allerlei soorten en maten; bedrijven, kantoren, startups, educatie, cultuur en recreatie, samen in een verrassende dynamiek. De Spoorzone vormt de brug tussen twee landschappen: aan de ene kant de IJssel met haar overweldigende natuur en aan de andere kant het stedelijke landschap; de historische binnenstad. Deze combinatie van stedelijkheid en natuur maakt de plek een aantrekkelijke woonlocatie. De levendige Spoorzone biedt ontzettend veel potentie voor innovatieve woningen en het plan is om er komende jaren drie- tot vierduizend bij te bouwen. Oude kantoren worden ontwikkeld tot woningen, er wordt geëxperimenteerd met gedeelde tuinen en met materiaalgebruik studentenwoningen met gedeelde voorzieningen worden gerealiseerd, en er vinden experimenten in eigenaarschap en samenwerking tussen beleggers en woningbouwcoöperaties plaats. De Spoorzone biedt woningen aan voor alle doelgroepen die van het hoogstedelijke houden. Naast de toename van het woningaanbod in de Spoorzone

neemt ook de bereikbaarheid in deze zone toe. In 2019 is het busstation verplaatst naar de andere zijde van het station en aan de voorzijde van het station is eind 2020 een nieuwe klimaatbestendige fietsenkelder gerealiseerd.

Aankomende jaren zal de bereikbaarheid in de Spoorzone nog meer toenemen door extra verbindingen voor langzaam verkeer. Zo zal er een passerelle over het spoor worden aangelegd om de verbinding met de binnenstad te verbeteren en de Spoorzone voor de voetganger aantrekkelijker en bereikbaarder te maken. Kortom: een goed bereikbare en aantrekkelijke toplocatie om ruimte voor kenniswerkers, pioniers en studenten te creëren!

Naast dat de Spoorzone een geschikte woonlocatie is, is het dé creatieve broedplaats van Zwolle. De creatieve en slimme (maak-) industrie is hier sterk geclusterd met Perron038 als belangrijke aanjager. De combinatie van wonen, werken en leren in de Spoorzone biedt ruimte en mogelijkheid voor innovatieve en creatieve kruisbestuiving.

Fase: onderzoek

Realisatie: 2023-2029

Eigenaar/aanjager: gebiedscoalities

3 Oosterenk: circulair woon-werkgebied in groene context

Oosterenk, een gebied rondom het ISALA ziekenhuis, staat nu vooral bekend als kantorenterrein; een plek waar iedere Zwollenaar komt, maar niemand blijft. Deze locatie biedt echter genoeg potentie om te zorgen dat iedere Zwollenaar hier graag komt én blijft. Het gebied grenst namelijk aan een groen natuurgebied en biedt veel werkgelegenheid; dé omstandigheden voor een aantrekkelijk woonklimaat, mits de juiste aanpassingen plaatsvinden. Voor het gebied is een visie gemaakt waar de mogelijkheid voor het realiseren van een gezonde groene sterke wijk van ca 800/1000 woningen is genomen. De transformatie van de wijk staat in het thema van duurzaamheid: hergebruik van materialen, klimaatbestendig bouwen en energiezuinige kantoren. Om aantrekkelijk te zijn voor kenniswerkers, pioniers en studenten is het van belang om de nieuwe woon- en werkbuilt goed te positioneren met een herkenbare creatieve en experimentele identiteit die zowel in de uitstalling van de woningen als in het vastgoed als in het openbaar gebied duidelijk wordt uitgedragen.

Fase: gaat van start

Realisatie: 2021-2029

Eigenaar/aanjager: gemeente/ontwikkelaars

4 Nieuwe Veemarkt

De woningbouwlocatie van de huidige IJsselhallen is een prachtkans om bij te dragen aan de gewenste positionering van Zwolle, aangezien de grond eigendom van de gemeente is. Daarbij ligt het stuk grond dicht bij de binnenstad; een aantrekkelijke locatie. Opgave is om deze gebiedsontwikkeling een duidelijke identiteit en genoeg creativiteit mee te geven, zodat het in lijn is met de ambitie en de identiteit van het Kompas. Om te anticiperen op de woningopgave, moet het gebied de grootste binnenstedelijke nieuwbouwlocatie in Zwolle worden met een karakter dat past bij de Veerallee en de Kamperpoort, maar ook bij de Spoorzone en de binnenstad. Daarbij draagt elke Zwollenaar levendige herinneringen aan de IJsselhallen, dus ook cultuurhistorisch is dit een plek van waarde. Het rafelige profiel van het gebied biedt de kans om hier niet voor gelikte nieuwbouwontwikkeling te gaan, maar juist voor een spannend woon-werkgebied waarin de creatieve en slimme (maak-)industrie ook een plek houdt. De focus ligt op zelfbouw en collectief wonen; creatieve woonvormen voor starters.

Fase: Onderzoek

Realisatie: 2023-2029

Eigenaar/aanjager: gemeente

5 IJsselcentrale Harculo

IJsselcentrale Harculo en het bijbehorende gebied is in bezit van Engie, die het gebied in de komende jaren zal gaan ontwikkelen. Het gebied heeft potentie voor woningbouw, horeca, leisure en waterbeleving aan de IJssel, en zal veelal in het teken staan

van duurzaamheid. Daarbij is dit een mooie kans om Zwolle middels dit gebied meer te verbinden aan de IJssel, waardoor dit gebied zowel blauwe, groene als stedelijke elementen kent. Door deze ontwikkeling keert Zwolle haar gezicht naar de IJssel, waar de stad eerst altijd met de rug naar de IJssel gekeerd was. Natuur inclusief wonen en flexwonen passen daarom goed bij het karakter van dit gebied. Bovendien biedt het gebied een grote kans voor culturele en creatieve buitenexposities: zo zal Harculo het startpunt vormen voor de internationale kunstroute IJsselbiënnale in de zomer van 2021. Deze kunstroute schenkt aandacht aan de impact van klimaatverandering, en dan is de IJsselvallei een erg geschikte locatie aangezien klimaatverandering hier direct waarneembaar is. De titel is dan ook: Tij Tijd en Tijdelijkheid.

In de oude koelwaterhal van de IJsselcentrale komt het nieuwe project 'Coolwater' van beeldend kunstenaar Ronald A. Westerhuis dat een culturele en inspirerende hotspot vormt en zowel letterlijk als figuurlijk voor positieve energie zorgt. Het project is zelfvoorzienend; in energie, water, warmte en voedsel. Horeca, atelier, expositie- en creatieve ruimtes, kwekerij, tuin en terras huizen in dit nieuwste kunstwerk van Ronald Westerhuis op deze unieke, rauwe locatie aan de IJssel.

Fase: gaat van start

Realisatie: 2023-2027

Eigenaar/aanjager: eigenaren

6 De Tippe

Fase: gaat van start

Realisatie: 2022-2025

Eigenaar/aanjager: gemeente/ particuliere instanties

7 Broerenkwartier

Het Broerenkwartier kent een rijke historie. Het voormalige kloostercomplex heeft in de loop der jaren plaatsgemaakt voor een winkelgebied dat weinig verbinding heeft met de rest van de middeleeuwse binnenstad. En dat terwijl dit stadsdeel mooie kansen biedt voor cultuur, winkelen en wonen in een open structuur naar andere centrumgebieden. Daarom wordt het Broerenkwartier vernieuwd. Zo komt er weer ruimte voor groen en wordt het dakenlandschap een stuk gevarieerder. Het wordt weer een gebied waar van alles valt te beleven, of het nu gaat om wonen, winkelen of cultuur snuiven. De transformatie van de Weeshuispassage en het verlevendigen van het Handelshuys zijn daarbij belangrijke projecten om het Broerenkwartier te ontwikkelen tot een toekomstbestendig gebied voor wonen, winkelen en recreëren.

Fase: loopt

Realisatie: 2021-2025

Eigenaar/aanjager: gemeente, ondernemers en partners

Thema C: Creatieve broedplaatsen en experimentele labs

8 Kattegat 2.0: tijdelijke wooncommunity voor leven, wonen en werken

Bij experimenteel en creatief wonen denk je meteen aan Kattegat. Oude containers zijn er omgetoverd tot kleurrijke huizen. Het containerdorp ligt sinds 2015 tussen het spoor en de wijk Hanzeland in en zorgt voor levendigheid en karakter op woon- en werkgebied. Vooral jonge creatieve ondernemers en kunstenaars zijn hier gaan wonen. Voor de artistieke sfeer, als tijdelijke woonoplossing of doelbewuste keuze. Het project was bedoeld als tijdelijk project, maar samen met de bewoners en de ontwikkelaar verkent de gemeente nieuwe gemeenschappelijke woonoplossingen op basis van de lessen en ervaringen van Kattegat. Door de creatieve en experimentele aard van de wijk zou een 'Kattegat 2.0' uitstekend passen bij de ambities van dit Kompas.

Fase: loopt

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: gemeente en bewoners

Bron: Weblog Zwolle

9 Stadslab Zwolle

Thema's op het gebied van wonen die aandacht verdienen zijn duurzaamheid, circulariteit, gezondheid, betaalbaarheid en inclusiviteit. Daarnaast is de woonopgave groot en de betaalbaarheid van woningen komt onder druk te staan. Zwolle heeft al een aantal vooruitstrevende initiatieven om antwoord te kunnen geven op deze maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Het Zwols Concilium bijvoorbeeld; een samenwerkingsverband tussen ontwikkelaars, bouwers, makelaars en overheden. De partijen ontwikkelden samen een verstedelijkingsperspectief waar woningbouw, klimaatadaptatie, economische ontwikkeling, gezondheid en inclusiviteit integraal worden benaderd. Ook neemt Zwolle deel aan de verdichtingsstudie van Atelier Rijksbouwmeester, waarbij de focus ligt op flexwonen en de betaalbaarheid van wonen. Een goed begin, maar we willen verder. Hoe kunnen we de lessen van het Kattegat zo goed mogelijk vertalen naar nieuwe, experimentele woonconcepten? En hoe zorgen we dat ook het architectonische uiterlijk van nieuwe vastgoedontwikkelingen passen in het ECO-systeem van Zwolle? Hoe benutten we projecten als De Tippe, Spoorzone en Oosterenk om onze ambities nóg meer kracht bij te zetten, bijvoorbeeld door aan de hand van dit soort projecten nieuwe experimenten op te starten? Waar creëren we ruimte voor de eerste modulaire houtbouwprojecten die Zwolle ook op de eerste golf brengen in deze beweging? Hoe zorgen we daarbij voor het ontplooiën van nieuwe waardemodellen zoals het inzetten van een CO2-compensatiefonds? En hoe trekken we met ons woonaanbod en een nieuw type voorzieningen kenniswerkers, pioniers en studenten aan? Voortbouwend op de bestaande samenwerkingsverbanden zoals Het Concilium zetten we daarom een 'stadslab' op waarmee we deze uitdagingen van de nieuwe economie op het gebied van wonen te lijf gaan. Centrale opgave in het stadslab is het vernieuwen van het woonaanbod en het bevorderen van (het toepassen van) innovaties in de stedelijke leefomgeving. Afgeleide doelen zijn het creëren van meer samenhang en afstemming van de programmering tussen de Zwolse projecten.

Fase: onderzoek

Realisatie: 2021-2030

Eigenaar/aanjager: gemeente en partners

10 Expertisecentrum klimaatbestendig ontwikkelen

Zwolle excelleert in klimaatbestendig ontwikkelen. Bij de herinrichting van het buitendijkse project Kraanbolwerk zijn in nauwe samenwerking met waterschap en provincie klimaatbestendige woningen gerealiseerd. De woningen zijn hoger gebouwd om ook bij hogere waterstanden (als gevolg van klimaatverandering) droog te blijven en de ingang van de parkeergarage is af te sluiten, zodat de auto's droog staan bij hoogwater. Aan de rand van Weezenlanden fungeren de souterrains en kelders van woningen als waterkering, wat op deze schaal uniek is in Nederland. En ook Stadshagen, een grote wijk waar zo'n 25.000 mensen wonen en die nog volop in ontwikkeling is, is een landelijk voorbeeld voor duurzaam en klimaatbestendig ontwikkelen. De wijk kent een slim netwerk van waterwerken (waaronder de geluidswal) en openbare ruimtes die als waterbuffer fungeren. Het duurzaamste huis van Nederland staat zelfs in deze

wijk! Deze kennis wil Zwolle in de toekomst exploiteren door een expertisecentrum voor klimaatbestendig ontwikkelen in de markt te zetten. Het expertisecentrum laat zien wat Zwolle op dit vlak in huis heeft en fungeert als een kennismotor om tot nog betere, klimaatbestendige oplossingen te komen. Bovendien biedt klimaatbestendig bouwen kansen om ook architectonisch het experimentele karakter van Zwolle uit te dragen. Hoge woningen op palen plaatsen om het stijgende waterpeil van de IJssel delta te trotseren zou bijvoorbeeld een spannend aangezicht opleveren.

Fase:

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager:

11 Smart Zwolle

Zwolle experimenteert als slimme stad met informatieverzameling onder de noemer 'Smart Zwolle' en is hiermee een internationaal voorbeeld. Smart Zwolle is een initiatief om de stad beter te laten functioneren en toekomstige problemen efficiënt op te kunnen lossen dankzij dataverzameling en informatietechnologie. "Hoe beleven inwoners van Zwolle de stad?" Is de vraag die hierbij centraal staat. Op basis van verzamelde informatie over vervoer, gezondheid, milieu en veiligheid wordt de leefomgeving geoptimaliseerd. Een voorbeeld is het project 'SensHagen' in de wijk Stadshagen. Informatie wordt verzameld door de buurtbewoners zelf, die luchtkwaliteit, neerslag,

verdamping, wind en hitte meten. Op deze manier wordt het lokale klimaat inzichtelijk gemaakt en worden bewoners van Zwolle betrokken bij klimaatverandering. Andere projecten zijn 'HanzeHub' en 'WoonInzicht' waarbinnen data over Zwolle wordt verzameld, respectievelijk over de binnenstad en over wonen. Op het dataplatform Smart Zwolle Hub wordt deze en andere informatie gedeeld. De doorontwikkeling van Smart Zwolle tot een regionaal platform op basis waarvan de stedelijke ontwikkeling vormkrijgt, is een belangrijk doel van dit project.

Fase: loopt

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: gemeente

12 Polymer Science Park

Polymer Science Park (PSP) stimuleert technologische innovatie in de kunststofsector. Circulariteit, duurzaamheid en ICT-automatisering zijn belangrijke speerpunten. Daarnaast entameert het Park samenwerking tussen verschillende bedrijven uit deze sector, om uiteindelijk de 'Silicon Valley van de kunststofsector' te worden. Een goed voorbeeld is de samenwerking van PSP met het initiatief 'The Great Plastic Bake Off' waarbij mobiele 'keukens' plastic afval omzetten naar kwalitatieve bouwmaterialen in gebieden in de wereld waar plastic recycling nauwelijks aanwezig is en de vervuiling het grootst.

Fase: loopt, moet nog groeien

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: ondernemers

13 Green PAC iLab

Green PAC iLab, een initiatief van de hogescholen NHL Stenden en Hogeschool Windesheim, is een open innovatiecentrum voor (groene) kunststoffen, vezels en composieten. Kennisontwikkeling, innovatie en samenwerking tussen hogescholen, universiteiten en bedrijven in de brede maakindustrie staan hier centraal, zodat er startups en nieuwe ondernemingen uit voort kunnen vloeien.

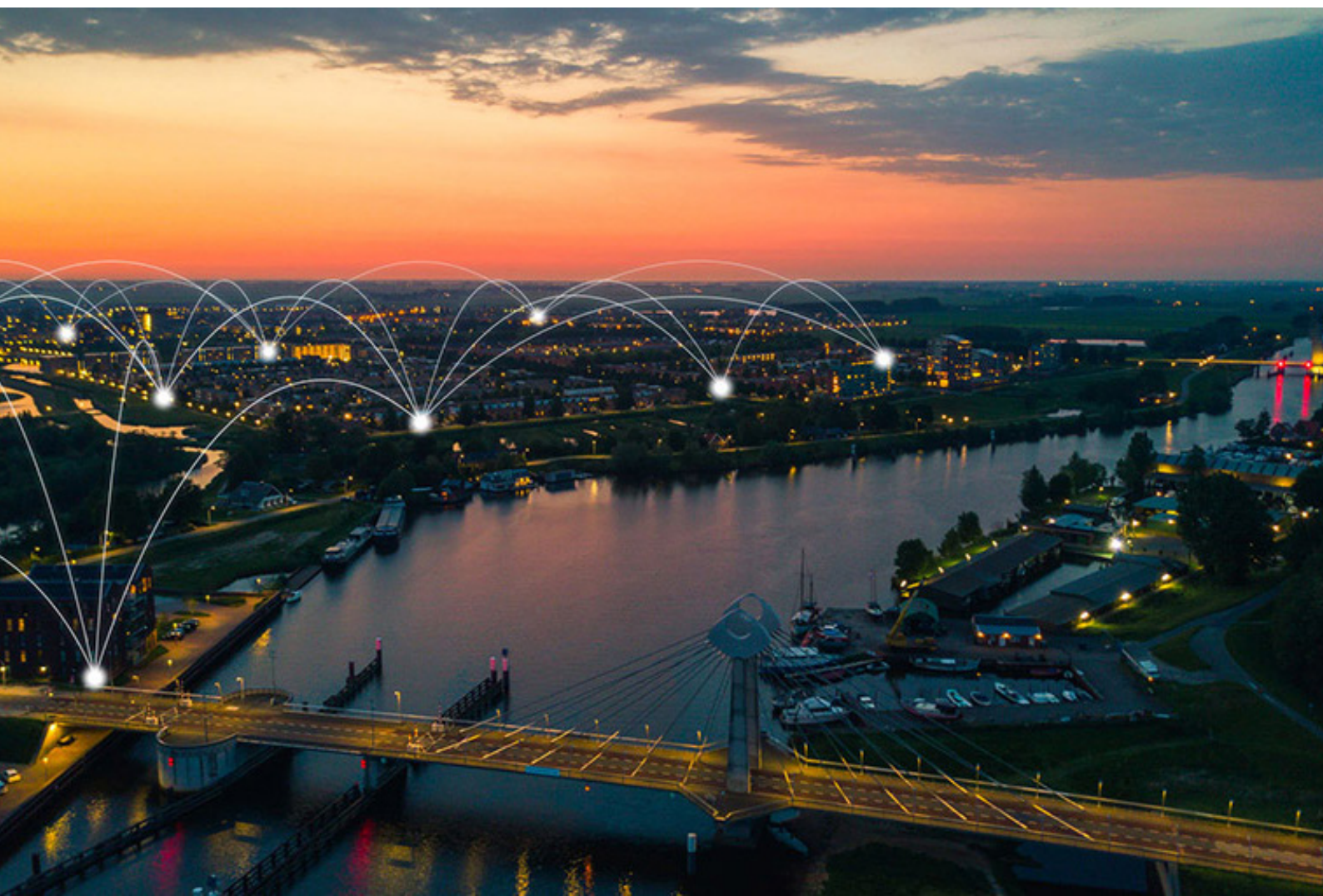
Fase: loopt

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: ondernemers

14 Kunstbroedplaatsen

In Zwolle versterken creativiteit en economie elkaar. De kunstvakopleidingen, kunstinstellingen, studenten, makers en artiesten vormen een actief en energiek ecosysteem en een motor die het innovatieve vermogen van het Zwolse bedrijfsleven verhoogt. Een voorbeeld hiervan is Creative Works, een branchevereniging voor alle creatieven in Zwolle. Die ziet creativiteit als motor voor Zwolle: in concepten

en campagnes, vanuit vakmanschap en ondernemerschap, vanuit design thinking en creative technology, vanuit maatschappelijke en actuele thema's. Aan de hand van dit soort initiatieven kunnen kunstbroedplaatsen worden ontwikkeld waar creativiteit en economie structureel hand in hand gaan. Locaties als De Spiegel en de IJsselcentrale lenen zich voor zo'n benadering.

Fase: loopt, moet nog groeien

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: gemeente

15 Perron038

Perron038 staat aan de basis van de ontwikkeling van de creatieve en slimme maak-industrie. Perron038 is gevestigd in de Spoorzone en is een technisch innovatiecentrum dat samenwerking faciliteert tussen bedrijven, onderwijsinstellingen en studenten. Machinebouwers en productontwikkelaars komen hier samen om kennis te delen en producten slimmer en duurzamer te maken. Robotica, IT-technologie, mechatronica, sensoren, additive manufacturing en vision worden hier bijvoorbeeld ontwikkeld. Daarbij zoeken ze naar de koppeling tussen deze industrie en het creatieve onderwijs dat Zwolle rijk is. Cibap kent bijvoorbeeld een aantal opleidingen die ontzettend goed aansluiten bij de creatieve en slimme (maak-)industrie.

Fase: loopt

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: bedrijfsleven

16 Hospitality Lab

Het huidige toeristische overleg met al de vertegenwoordigers van de deelsectoren, zal worden getransformeerd naar het Hospitality Lab, dat zich inzet voor het aanjagen van experimenteel, creatief en ondernemend aanbod met het Toeristische Perspectief 2030 als uitgangspunt. 'Duurzaamheid' en 'balans tussen lust en lasten' voor de bewoners zijn hierbij belangrijke randvoorwaarden. Welk aanbod heeft Zwolle nodig om nieuwe doelgroepen (kenniswerkers, pioniers en studenten) aan te spreken? Hoe creëren we een nieuw type belevenissen, gebruikmakend van de levendigheid van de binnenstad en de rust en ruimte die de omgeving van Zwolle biedt? Hoe benutten we de leegstand van winkels om een nieuw type vrijetijdsaanbod in de binnenstad 'in te pluggen'? Wat betekent de digitalisering van cultuur en sport en hoe kan Zwolle daar in vooroplopen? Het Hospitality Lab, een samenwerking van culturele instellingen, overheden, marketingorganisaties, ondernemers en kennis- en opleidingsinstituten, moet gaan werken aan een vrijetijdsaanbod van de nieuwe economie dat Zwolle nog interessanter maakt voor toekomstig talent.

Fase: loopt, moet nog groeien

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: gemeente en ondernemers

Thema D: Ondernemende clusters

17 Zwolle E-commerce hub

Zwolle biedt een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor e-commerce bedrijven. Zo kent Zwolle vele webshops die hun bestellingen door heel Nederland (en soms daarbuiten) leveren en daarbij gebruik maken van de gunstige infrastructurele ligging van regio Zwolle. Niet voor niets is het grootste geautomatiseerde distributiecentrum ter wereld, van e-commerce specialist Wehkamp, in de regio gevestigd. Zoals eerder vermeld, is e-commerce een snelgroeende sector: er bestaan al 5300 webshops in de regio, de enige hbo-opleiding e-commerce van Nederland wordt hier aangeboden en er zijn 3 mbo-opleidingen. Een goed voorbeeld van innovatie van e-commerce, is het 'Topcentrum E-commerce' waarbij 38 bedrijven zijn aangesloten zoals Wehkamp, De Nieuwe Zaak, IQ Media en Yourhosting. De groei van de sector wordt versterkt door de pandemie en de razendsnelle groei van ICT-mogelijkheden. Met andere woorden: e-commerce is de sector van nu én van de toekomst!

Fase: onderzoek

Realisatie: 2022 initiatie

Eigenaar/aanjager: gemeente en ondernemers

18 Zwolle ICT-Hub

Naast E-commerce is de ICT-sector een van de snelst groeiende sectoren van Zwolle en verdient daarom aandacht. Door de acceleratie van de digitalisering is het een sector met veel potentie en daarnaast bezit Zwolle al veel kennis op dit gebied: de grootste ICT hbo-opleiding van Nederland is te volgen aan de Hogeschool Windesheim en Zwolle herbergt meerdere mbo-studies op het gebied van ICT. Daarbij bestaan er al meerdere ICT-samenwerkingen in de regio, zoals bijvoorbeeld het Regio Zwolle IT Platform. Dit is een samenwerkingsverband tussen al de IT-organisaties uit de regio. Ook zijn er diverse netwerkkantoren zoals HUBHouse, Biljartfabriek, BIJHANZ, THECITYPOST, MYOFFICE en Place Vendome in de stad. Dit zijn verzamelgebouwen voor dynamische, ICT-gerelateerde organisaties, van start-up tot grown-up en van klein tot groot. De mix van hippe ondernemingen binnen één kantoorpand resulteert in innovatie en een duurzame werk- en leeromgeving. Deze clusters kunnen als aanjager werken voor een Zwolse ICT-hub. ICT is immers een groeiende, robuuste sector gericht op de toekomst en Zwolle kent al een sterke ICT-fundering waarop we kunnen bouwen. Daarnaast biedt deze sector werkgelegenheid voor hoogopgeleide kenniswerkers, dus een impuls van de ICT-sector zorgt voor een toename van de doelgroep waarop onze focus ligt.

Fase: onderzoek

Realisatie: 2022 initiatie

Eigenaar/aanjager: gemeente en ondernemers

19 Health Innovation Park

Een krachtige sector van de regio is de gezondheidszorg. Het regio ziekenhuis Isala is met vijf locaties een belangrijke werkgever en tegelijkertijd is het ziekenhuis een innovator. Isala is bijvoorbeeld de grootste partner van het Health Innovation Park (HIP), een organisatie waar regionale zorg- en kennisinstellingen, bedrijven en zorgverzekeraars bij zijn aangesloten, om samen innovaties te kunnen verwezenlijken. De zorg staat namelijk voor enorme uitdagingen: er is een tekort aan personeel, er is sprake van vergrijzing en de betaalbaarheid van de zorg staat onder druk. Ontwikkelingen die pijnlijk duidelijk en versterkt worden door de coronapandemie. Daarom blijft Zwolle vernieuwen en innoveren als het gaat om het leveren van zorg. Met als doel de zorg eenvoudiger, prettiger en effectiever te maken, zonder het menselijke aspect te verliezen. Een voorbeeld van zo'n medische innovatie is de droneverbinding tussen Meppel en Zwolle voor medische spoedtransporten, omdat deze manier van transport sneller, veiliger en schoner is dan vervoer via de weg. Een ander vooruitstrevend project is het inzetten van virtual reality (VR) voor stress-, angst-, en pijnvermindering. Ook het verlichten van de zorg door de ontwikkeling van preventieve, innovatieve woon-zorgprojecten is een belangrijke opgave voor Zwolle. Het onder de vlag van Health Innovation Park doorontwikkelen van dit soort initiatieven en bundelen van deze kennis is dan ook een belangrijk project voor de toekomst.

Fase: loopt

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: gemeente en ondernemers

Bron: Beeldbank MarketingOost; Jari Helsloot

20 Chainport Zwolle

De excellente ligging en aanwezigheid van goede verbindingen over weg, water en spoor maken Zwolle tot 'gateway' naar Noordoost-Europa. Zwolle is misschien geen mainport, maar wel een innovatieve chainport! Historische handelsgeest in een nieuwe economie. Dat is een ontwikkelings- en innovatievraagstuk, maar ook een positioneringsvraagstuk. We willen werk maken van de positionering van Zwolle als logistiek kernpunt van Nederland. Het stimuleren van innovatie in de logistieke sector is daarbij van groot belang om andere bedrijven aan te trekken en de naam van innovatieve chainport waar te maken, zodat er een logistieke hub kan ontstaan. Daarbij ligt de focus op vooruitstrevende, experimentele en vernieuwende organisaties en niet op het volbouwen van de regio met distributiecentra.

De logistieke toekomst van Zwolle staat voornamelijk in het teken van slimme en schone (stads)distributie. Zwolle is een ideale stad om te experimenteren met vernieuwende concepten zoals voorraad koppelen aan IT, kunstmatige intelligentie en het gebruik van robots, voorbeelden waar vooral in de e-commerce al mee gewerkt wordt. Het project B-ITS (Bicycle Intelligent Transport System) bestaat uit meerdere pilots waarbij de distributie van goederen binnen Zwolle via de fiets gestimuleerd wordt. Fietskoeriers krijgen bijvoorbeeld voorrang bij bepaalde stoplichten zodat het fietsvrachtverkeer binnen de stad te stimuleren. Ook biedt de Hogeschool Windesheim drie logistieke hbo-opleidingen aan. Samen met het sterke e-commerce en ICT-cluster biedt de logistiek een krachtige propositie voor de toekomst van Zwolle.

Fase: loopt

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: gemeente en ondernemers

21 Port of Zwolle

Port of Zwolle kenmerkt de samenwerking binnen Regio Zwolle en is de ambitieuze, logistieke hub van het Noordoosten. Port of Zwolle zet vol in op circulaire bedrijvigheid en energie, gesterkt door de Regio Deal Regio Zwolle. Binnen Port of Zwolle worden er verschillende initiatieven gestimuleerd die bijdragen aan duurzaamheid, klimaatbestendigheid en circulariteit van de regio. Zo moet de haven meer energie gaan opwekken dan er wordt verbruikt en wordt er een reststromen-hub gerealiseerd waarin grondstoffen worden hergebruikt en afvalstromen gerecycled. Daarnaast wordt er een proeftuin gefaciliteerd om te experimenteren met klimaatadaptatie én wordt er een circulair lab ontwikkeld waar kennis en innovatie worden gedeeld en gestimuleerd. Ondernemers, overheid en onderwijs worden hierbij betrokken, verbonden en voorbereid op de grootschalige transitie en uitdagingen rondom energie, klimaat en economie.

Fase: loopt

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: gemeente en ondernemers

22 De Zwolse acquisitiemotor

Zwolle heeft al veel. Maar niet alles! En dat wat we nog niet bezitten maar wel graag willen hebben, daar gaan we actief naar op zoek. Dat betekent dat we bedrijven en investeerders willen aantrekken die duurzaam willen groeien en excelleren in e-commerce, ICT, health en de creatieve en slimme (maak-)industrie. We richten ons daarbij expliciet op de doelgroep kenniswerkers, pioniers en studenten. Daarnaast willen we actief studenten aantrekken die aan de slag willen met onderzoeks- en praktijkvraagstukken rondom de hierboven genoemde thema's. We richten ons daarbij met name op hbo- en universitaire studenten. En op potentiële studenten voor CIBAP; de middelbare onderwijsinstelling voor de creatieve industrie én beste vakschool van Nederland. Ten slotte gaan we actief bouwen aan een netwerk van congresorganisatoren om een regiobreed programma van experimentele congressen en evenementen te ontwikkelen rondom deze thema's, waarmee het profiel van Zwolle steeds meer gaat leven.

Fase: onderzoek

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: gemeente

Thema E: ECO-stad, groene stad

23 Wereldfietsstad Zwolle

Zwolle is een fietsstad pur sang. Maar Zwolle wil meer zijn dan dat. Zwolle wil wereldfietsstad worden en werkt daarom aan diverse pilots omtrent slimme fietsoplossingen. Denk bijvoorbeeld aan multimodale realtime reisplanners, interactieve apps en connected infra. Het opzetten van een zogeheten 'Cycling Data Hub' is hier ook onderdeel van; een plek waar fietsdata wordt verzameld, geanalyseerd en opengesteld. Dit biedt Zwolle nuttige informatie die de basis vormt voor doelgericht, effectief beleid op het gebied van mobiliteit. Daarnaast heeft het label 'Wereldfietsstad' aantrekkingskracht op de beoogde doelgroepen.

Fase: gaat van start

Realisatie: 2021 - 2030

Eigenaar/aanjager: Rijk, provincie, gemeente en ondernemers

24 Parkstad Zwolle

Zwolle herbergt 44 parken en is omringd door bijzondere landschappen. Het verbinden van dit groen is de ambitie achter dit initiatief. Zo ontstaat een netwerk van parken, een groene basisinfrastructuur die woon- en werkomgevingen verbindt en uitnodigt om te wandelen, fietsen en buiten te sporten.

Fase: gaat van start

Realisatie: eind 2022

Eigenaar/aanjager: gemeente

Thema F: Culturele topstad

25 Doorontwikkeling Museum de Fundatie

Museum de Fundatie in Zwolle is een architectonisch icoon van de stad waarin de combinatie van historie en moderniteit wordt belichaamd. In een La Group onderzoek scoorde de Fundatie het hoogst als punt van associatie bij de stad Zwolle. Het is een internationaal befaamd museum met een collectie en tentoonstellingen die jaarlijks meer dan 200.000 bezoekers trekken. Niet alleen de nú wereldberoemde kunstenaars, die het museum tentoonstelt zijn van belang. De Fundatie manifesteert zich als een broedplaats voor nieuw talent en een podium voor experiment. Het museum plaatst kunst midden in de wereld en organiseert tentoonstellingen, die de grote maatschappelijke thema's in een kunstcontext aan de orde stellen. Dat doet het museum in nauwe samenwerking met HKU, ArtEZ en Cibap en met de culturele partners in de stad en daarbuiten. De Fundatie laat voortdurend in een sandwichformule gelijktijdig tentoonstellingen zien voor verschillende publieksgroepen en is zo een grens overstijgend platform voor discussie en ideeënvorming, binnen en buiten de kunst. Door het publiekssucces en dit ambitieuze programma is de locatie in Zwolle te klein geworden en zijn er plannen voor het openen van een tweede vestiging in Zwolle van Museum de Fundatie in de spoorzone. Dit zou ook tot een navenante groei in de bezoekersaantallen en profiel leiden.

Fase: onderzoek

Realisatie: 2024/2025

Eigenaar/aanjager: Fundatie

Bron: Beeldbank MarketingOost; Rogier van den Berg

26 Hanzejaar 2023

In 2023 wordt het Hanzejaar georganiseerd in samenwerking met de negen Nederlandse Hanzesteden. Een jaar waarin extra betekenis gegeven wordt aan 800 jaar Hanze gedachtengoed. Tijdens dit jaar wordt er aandacht geschonken aan de rijke historie en cultuur van de Hanze die als inspiratiebron moet dienen voor de toekomst. Verbinding en samenwerking stond altijd centraal in de Hanze, en daarom moet dit jaar verbinding en samenwerking stimuleren tussen ondernemers, inwoners en bezoekers. Bovendien wordt het Hanzejaar ingezet als opmaat voor nieuwe mijlpalen zoals de terugkeer van de IJsselkogge in 2024, de Hanzedagen in 2030 en 2031 in Zwolle en Harderwijk en wellicht Culturele Hoofdstad 2033. Met een kwalitatief hoogwaardig programma draagt het Hanzejaar direct bij aan de promotie van de Hanzesteden(-regio) en het aantrekken van (inter)nationale bezoekers. Bovendien worden internationale Hanzesteden hierbij betrokken, om het jaar ook in een Europese context te plaatsen.

Fase: onderzoek

Realisatie: 2023 (mogelijk vervolg 2030 en 2033)

Eigenaar/aanjager: gemeente en partners stad

27 Culturele Hoofdstad van Europa

Het jaar 2033 moet het jaar worden waarin Zwolle Culturele Hoofdstad van Europa is. In dat jaar wil Zwolle haar experimentele, creatieve en ondernemende in volle samenhang aan de wereld tonen. De weg er naartoe moet ondernemers, innovatoren en creatievelingen activeren het maximale te halen uit ECO-stad Zwolle.

Fase: gaat van start

Realisatie: 2033

Eigenaar/aanjager:

28 Meer ruimte voor spontaniteit in de stad

Fase: loopt

Realisatie: 2022-2030

Eigenaar/aanjager: gemeente

Thema G: Projecten in relatie tot water

29 Proto exposeert op het water

Fase: loopt, moet groeien

Realisatie: 2023

Eigenaar/aanjager: evenementenorganisatie

30 Zwartewaterzone

Fase: gaat van start

Realisatie: 2024-2026

Eigenaar/aanjager: ontwikkelaar

Dit is een uitgave van BLOC bv in samenwerking met de Gemeente Zwolle. Alle rechten gereserveerd. BLOC heeft zich ingespannen om alleen beelden te gebruiken waar zij toestemming voor had en/of die auteursrechten vrij zijn. Mocht er toch iets fout zijn gegaan gelieve ons dan in te lichten.

BLOC bv
Van Vollenhovenstraat 15
Pakhuis 22
3016 BE Rotterdam
+31 10 843 2395
info@bloc.nl